

Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Oktober 2022

Letnik 7, številka 7

Iz tokratne vsebine:

**Sprememba prometne ureditve
v Kostrevniški dolini**

stran 4

Pogovor z Vido Poglajen

stran 7-9

**Prvošolci, dobrodošli na naši
šoli!**

stran 10

Simpozij na gradu Bogenšperk

stran 12

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželeno je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

**Glasilo občine Šmartno pri Litiji
Krajevne novice**

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla novembra 2022, pričakujemo najkasneje do torka, **25. 10. 2022**, na elektronski naslov uredništva: krajvenovnice@bogensperk.si. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Pogled od Bogenšperka proti severu
Adobe Stock

Foto:

Janez Vajkard Valvasor, 1689

Prelom in tisk:

Graf Littus Janez Bric, s. p.;
Biroservis – Mlakar Gorazd, s. p., Ustje 7,
1275 Šmartno pri Litiji

<https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/>

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

Jesen nakazuje na (vz)trajnost!

Jesenski čas je obdobje v življenju in našem okolju, ko spravljamo pridelke, s katerimi nas je mati narava nagradila. Ves ta čas, od zasaditve pa do bere, smo bili priče različnim vplivom, ki so krojili rast, razvoj in količino pridelka. Včasih na to lahko vplivamo, večkrat pa so naravni vplivi večji od naših zmogljivosti. Tudi letošnja suša nam je pustila velik pečat in nakazala na kar nekaj problemov.

Eden teh je zagotovo vodooskrba in pravilna odločitev Občine je bila, da urejamo in nadgrajujemo naše vodovode. V letošnjem letu smo ob predhodno pridobljeni gradbeni dokumentaciji začeli z obnovo in gradnjo vodovoda Račica–Velika Štanga ter obnovo vodohrana. Projekt smo prijaviли na razpis ministrstva. Prav v teh dneh smo prejeli tudi spodbudno informacijo, da se pripravljata pogodba o financiranju sanacije plazu Velika Štanga, ki ogroža javno pot in objekte v bližini in se nahaja na območju trase novega vodovoda. Glede na plan in dogovor z izvajalcem bo izvedba sanacije plazu v začetku prihodnjega leta ob nadaljevanju izgradnje vodovoda.

Veseli me, da z Občino Litija in upravljalcem vodovoda – KSP Litija – dobro sodelujemo in tako nadaljujemo z aktivnostmi za obnovo glavnega voda od Štangarskih Poljan preko Zavrstnika. Upam, da bomo tako skupaj uspešno nastopili na razpisu in pridobili prepotrebna sredstva. Občini Šmartno pa ta projekt odpira pot za nadaljevanje izgradnje vodooskrbe na območju Štangarskih Poljan in za območja naselij, ki se vključujejo v ta projekt glede na sprejeti plan Občine. Prav tako smo s sodelovanjem z Občino Litija začeli z urejanjem priključka vodovoda za območje naselja Bukovica. Za vodovod Jastrebnik pa se ustrezna rešitev kaže v sodelovanju z Občino Ivančna Gorica.

Smo v mesecu oktobru, ko večjo pozornost namenjamo požarnemu varstvu, ki pa je povezano tudi na uporabo vode. Zahvalju-

jem se vsem gasilskim društvom in seveda njihovim članom, ki so v času letošnjega sušnega obdobja prepeljali ogromne količine vode. Na drugi strani pa vas vabim, da smo pri uporabi vode tudi v prihodnje racionalni.

V občini je v teh mesecih še kar nekaj odprtih projektov. Nekateri se zaključujejo, drugi so v fazi prijave na razpis (nadaljevanje izgradnje infrastrukture v IC z dodatnim uvozom). Prav je, da omenim nadgradnjo ogrevanja v kulturnem domu z novim sistemom, ki bo zamenjal staro oljno peč. Tudi postopki gradnje vrta so v polnem teku, izbran je bil izvajalec, s katerim je bila podpisana pogodba. Ker se zavedamo, da je projekt pomemben za vse nas, so v tem glasilu objavljene informacije glavnega projektanta. Več informacij o samem postopku gradnje pa najdete tudi na posebni podstrani internetne strani Občine oziroma na <https://obcina.smartno.si/vrtec>. Pred nami je tudi priprava idejne zasnove prizidka pri OŠ, ki bo urejala prostore nove kuhinje in manjkajočih potrebnih učilnic ter dodatnih kabinetnih prostorov in načrta urejanja igrišča ob osnovni šoli. Vse to me nekako napotuje, da to pot nadaljujemo. Srečno.

Rajko Meserko, župan

ZaŠmartno - skupaj v prihodnost

Za nami je uspešno obdobje zbiranja podpisov. Dodatni zanos mi daje vaš odziv in izrečene besede podpore.

Vsem se iskreno zahvaljujem za izkazano zaupanje. Čas je, da od besed preidemo k dejanjem. Vodenje skupnosti je odgovorna naloga in verjemite, da se nanjo dobro pripravljam. V naslednjem mesecu se vam želim podrobneje predstaviti, tako preko digitalnih vsebin, kakor tudi osebno, preko pogovora. Velik poudarek dajem sodelovanju za skupno dobro z vsemi, ki si tega želijo.

Omeniti moram, da nisem pristaš politike izključevanja. Predlogi, podprti z dobrimi argumenti, bodo vedno dobrodošli. Zato vas vse, ki si želite, da se oglašim v vaši skupnosti, društvu, združenju ali stranki, vabim, da me kontaktirate in skupaj določimo termin za predstavitev in vaša vprašanja. Z veseljem povem, da smo do dogovora o skupnem sodelovanju že prišli z Listo za občino Šmartno in Gibanjem Svoboda. Pustimo preteklost, gradimo prihodnost.

S spoštovanjem, Blaž Izlakar

Gradnja vrtca

Avtor članka: Jože Cugelj, odgovorni projektant

Informacije o postopku pridobivanja dokumentacije in načrtih gradnje

V povzetku projekta je opredeljen terminski plan izvedbe posamezne faze projektne dokumentacije:

1. Izdelava oz. uskladitev idejne zasnove za pridobitev projektnih in drugih pogojev (IZP) na podlagi pripomb in predlogov za spremembo oz. dopolnitev natečajne rešitve: **15 dni**.
2. Pridobivanje projektnih in drugih pogojev na podlagi potrjene IZP: ***30 dni**.
3. Izdelava projektne dokumentacije za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja (DGD): **30 dni** po prejemu vseh projektnih pogojev.
4. Pridobivanje mnenj na podlagi potrjene DGD: ****60 dni**.
5. Zahteva za izdajo gradbenega dovoljenja se vložijo takoj po prejemu vseh mnenj. Pogoj za vlogo zahteve za izdajo gradbenega dovoljenja so pridobljene služnosti (na zemljiščih, ki niso v lasti investitorja in na katerih se bodo izvajali morebitni posegi, priključevanje na gospodarsko javno infrastrukturo (GJI) ipd.), soglasja sosedov zaradi odnikov, manjših od odnikov, za katera v skladu s prostorskimi akti le-ti niso potrebni ipd. Za morebitne služnosti in soglasja mora poskrbi investitor na podlagi dokumentacije, ki jo pripravi projektant.
6. Izdelava projektne dokumentacije za izvedbo gradnje (PZI): 90 dni. Rok za izdelavo PZI se šteje od dneva vloge zahteve za izdajo gradbenega dovoljenja.
7. Izdelava projektne dokumentacije izvedenih del (PID): 15 dni po končanih GOI delih. Pogoj za izdelavo PID je s strani izvajalca in njegovih podizvajalcev predana dokumentacija o izvedenih delih z morebitnimi spremembami, ki bi nastale med gradnjo.
8. Izvedba GOI del ter montaža opreme:
 - I. faza: **380 + 30 dni** (pridobitev uporabnega dovoljenja) od dneva prejetih potrjenih projektov PZI;
 - II. faza: **360 + 30 dni** (pridobitev uporabnega dovoljenja) od dneva, ko je izdano dovoljenje s strani naročnika ali uporabnika za rušenje obstoječega vrtca.

Opombi:

*Vključuje rok 30 dni za izdajo pogojev po Zakonu o vodah (erozijsko območje – zahtevni zaščitni ukrepi).

**Vključuje rok 60 dni za izdajo vodnega soglasja za zahtevne objekte po Zakonu o vodah.

Faza usklajevanja IZP je preskočila usklajevanje zasnove, ki se še izvaja. Zahteve za pogoje so bile vložene 1. 9., ki so razen pogojev DRSV večinoma pridobljeni.

Več informacij o samem postopku gradnje pa lahko najdete tudi na posebni podstrani internetne strani Občine oziroma na <https://obcina.smartno.si/vrtec>.

Internet v naši občini in kdaj bo optika za vse?

Avtor članka: Marko Simončič

Pred leti sem v Krajevni novici že pisal o vzpostavitvi Geoportala AKOS, ki je osrednji spletni portal za dostop in pregledovanje nekaterih pomembnih prostorskih podatkov. Tokrat bi želel podati nekaj informacij in koristnih nasvetov glede interneta. Spodnja slika prikazuje stanje dostopa do interneta v občini Smartno pri Litiji, kjer ima trenutno 86,5 % gospodinjstev dostop do širokopasovne internetne povezave. Dostop do optičnega priključka je omogočen

43,4 % gospodinjstev, medtem ko lahko preko bakrene parice dostopa do interneta 82 % vseh gospodinjstev. Torej, skoraj 14 % gospodinjstev še vedno nima možnosti nobenega dostopa do interneta. Za primerjavo, v Sloveniji je okoli 860 tisoč gospodinjstev in po zadnjih podatkih jih ima možnost dostopa do interneta že več kot 96 %.

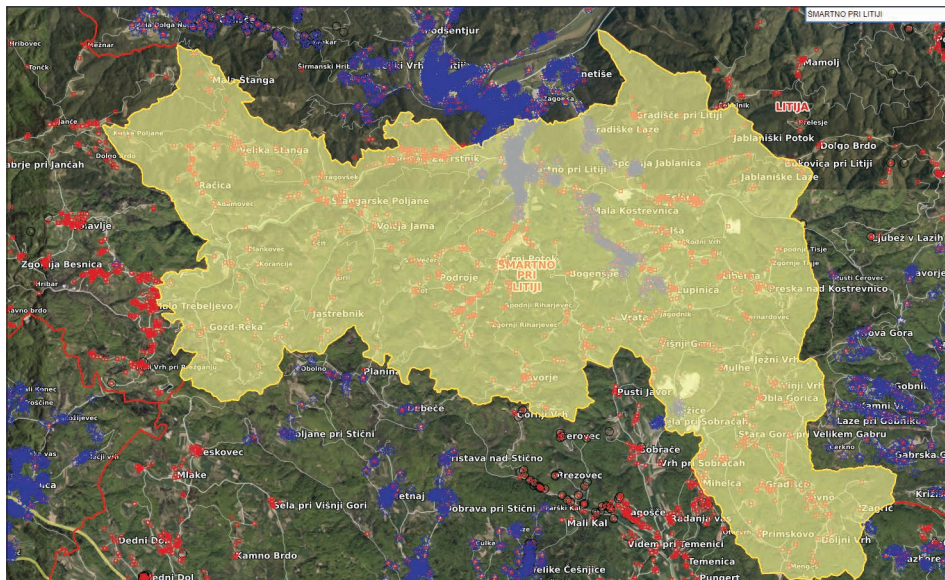
Ali veste, da lahko za vsak hišni naslov ali parcelno številko preverite, ali je možen dostop do interneta?

Podatki o infrastrukturi so v Sloveniji prosto dostopni, vendar je teh podatkov toliko, da je za obdelavo potrebno precej znanja in potrpljenja. Omenjeno olajša Geoportal AKOS, ki je enostaven za uporabo in omogoča vpogled v podatke na enostaven način. Uporabnik lahko vpiše svoj naslov in preveri, katera infrastruktura je razpoložljiva na njegovi lokaciji oz. v njegovi bližnji okolici. Vsak občan torej lahko za svoj domači na-

slov preveri, kakšno telekomunikacijsko infrastrukturo ima na voljo in na podlagi tega izbere zanj ugodnega ponudnika.

Zakaj lahko na enem omrežju storitve ponuja več ponudnikov?

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije izvaja predhodno oziroma t. i. »ex ante« regulacijo veleprodajnih trgov elektronskih komunikacij. Namen je vzpostavitev učinkovite konkurence na trgu elektronskih komunikacij z odpravo vstopnih ovir, tako da lahko končni uporabniki izbirajo med različnimi ponudniki storitev. Na podlagi zadnjih analiz trgov dostopa do širokopasovnega omrežja je v letu 2022 določen Telekom Slovenije za operaterja s pomembno tržno močjo na celotnem območju Republike Slovenije. To v praksi pomeni, da mora Telekom Slovenije svoje omrežje pod enakimi pogoji zagotoviti tudi zainteresiranim konkurentom.

Legenda

Omrežne priključne točke - OPT:

- 1 - optični priključek
- 2 - kabelski priključek
- 3 - bakrena parica
- 4 - brezžično
- 5 - drugo

dostopnostjo, je na voljo univerzalna storitev, ki predstavlja minimum telekomunikacijskih storitev, ki je dostopen vsem. Univerzalna storitev obsega telefonijo in dostop do interneta s hitrostjo 10 Mbit/s k uporabniku in 1 Mbit/s od uporabnika.

V primeru, da vam na vaše povpraševanje po običajni telekomunikacijski storitvi operaterji odgovorijo, da ni tehničnih možnosti, da bi vam zagotovili storitev, se lahko obrnete na Telekom Slovenije. Telekom Slovenije mora priključitev izvesti na najbolj ekonomičen način, zato lahko izvede to storitev v katerikoli tehnologiji po lastni presoji (fiksni, mobilni modem zaklenjen na vašo lokacijo, satelit).

Dodatna možnost tudi za končne uporabnike invalide

V okviru univerzalne storitve so tudi posebni ukrepi za končne uporabnike invalide. Te pravice obsegajo pravico do prilagojenih terminalov po nabavni ceni ter prilagojen dostop do telefonskega imenika. Končnim uporabnikom invalidom, ki nimajo zagotovljenih sredstev za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje, pripadata tudi 50 % popust na priključnino in 50 % nižja mesečna naročnina.

Več informacij o vsebini članka je dostopnih na spletnih straneh Agencije za komunikacijska omrežja republike Slovenije, Službe Vlade za digitalno preobrazbo in Geoportalu AKOS.

Za nas pa to pomeni, da, v kolikor imamo na našem domačem naslovu omrežno infrastrukturo Telekom Slovenije, lahko izbiramo tudi med drugimi ponudniki. Nekoliko enostavneje je pri mobilnih omrežjih, kjer trg veleprodajnega dostopa deluje komercialno, tako da vsi ponudniki mobilnih storitev ponujajo svoje storitve na celotnem območju Slovenije. Mobilni operaterji, ki imajo svojo infrastrukturo so A1, T-2, Telekom Slovenije in Telemach, pokritost s signalom po posameznih tehnologijah in operaterjih pa je prav tako prikazana na Geoportalu AKOS.

Kaj in kdaj se bo v občini še gradilo?

Poleg komercialne gradnje je država nekaj sredstev namenila tudi za gradnjo omrežij. Na določenih območjih Slovenije, med drugim tudi v Šmartnem pri Litiji, je zaradi redke in razpršene poseljenosti ter neugodnega reliefa gradnja širokopasovne infrastrukture zelo draga, zato so tam poslovni investicijski modeli brez pomoči javnih sredstev ekonomsko neizvedljivi. Zato je z namenom, da bo za investitorje gradnja širokopasovne infrastrukture na belih lisah postala ekonomsko vzdržna,

predviden ukrep sofinanciranja gradnje odprtih širokopasovnih omrežij. Javni razpis za sofinanciranje gradnje odprtih širokopasovnih omrežij naslednje generacije »GOŠO 5«, ki ga delno sofinancira Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, je že zaključen in je bila za našo občino tudi podpisana pogodba, dne 11. 10. 2021. V Šmartnem pri Litiji se predvideva pokritje 350 t. i. belih lis, torej z namenom omogočenega dostopa do širokopasovnih elektronskih komunikacijskih storitev na območjih, na katerih širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in hkrati ni tržnega zanimanja za njeno gradnjo.

Ali veste, da univerzalna storitev omogoča dostop do interneta vsem prebivalcem Slovenije?

Dostop do interneta je že dolgo časa ena od pomembnejših sestavin vsakdanjega življenja. Čeprav je v mestih skoraj nemogoče najti nepremičnino, kjer dostop do interneta ni mogoč, v Sloveniji še vedno obstajajo območja, kjer je dostopnost interneta slabša ali pa je celo ni. Tudi v naši občini je tako. Uporabnikom, ki imajo stalno bivališče ali opravljajo dejavnost na območjih s slabšo

Sprememba prometne ureditve v Kostrevniški dolini

Občina Šmartno pri Litiji obvešča, da bo po izvedeni modernizaciji dela lokalne ceste 426113 Stranje–Kopačija–Mala Kostrevnica, od Bajernika do vrtca v Veliki Kostrevnici, odsek ceste med državo cesto in Primskovim opremila z ustrežno prometno signalizacijo. Prometna signalizacija bo postavljena na podlagi projekta IZN. S postavitvijo prometne signalizacije želi Občina izboljšati prometno varnost udeležencev v prometu med Malo Kostrevnico in Gradiščem pri Primskovem.

Posebej poudarjamo, da bo s postavitvijo nove prometne signalizacije hitrost med naseljema Mala Kostrevnica in Lupinica omejena na 50 km/h. Želimo vam varno vožnjo.

Občina Šmartno pri Litiji

Obvestilo

Občankam in občanom občine Šmartno pri Litiji so vsak torek od 8.00 do 10.00 odprta vrata direktorja občinske uprave za obravnavo aktualne problematike občinske narave.

Obvezna je predhodna najava preko elektronske pošte rajko.grimsic@smartno-litija.si oziroma preko telefona 01 896 28 00. Po izvedeni najavi vam bosta potrjena ura in datum sestanka.

Rajko Grimšič, direktor občinske uprave

Obvestilo uredništva

Obveščamo vas, da prispevke za novembrsko številko zbiramo do **25. 10. 2022**.

Uredništvo Krajevnih novic

Andreja za županjo

Zadnje tedne sem imela res veliko pogovorov z vami, domačini naše občine, ki z njo živite z dušo in telesom. S starejšo, srednjo in mlajšo generacijo. Spoznala sem, da imamo res radi naše kraje in vse, kar spada zraven. Spoštujemo svobodo ljudi, različnost, povezani smo v pevška, gasilska, športna, plesna in ostala društva, skrbimo za svojega duha. Morda pogrešamo le hitrejši razvoj našega kraja in vasi, ki ga obkrožajo. Želimo si še več dialoga z vodilnimi ljudmi. Veliko naših predlogov se zdi neslišanih, včasih se počutimo odrinjene, zato si želimo večje sprotne obveščenosti o tem, kaj se dogaja. Zavedam se, da ne gre soditi, saj se vsak od nas trudi po najboljših močeh. In če želiš koga kritizirati, raje obuj njegove čevlje, pravijo. In pripravljena sem jih obuti. Kandidiram namreč za županjo.

Let in izkušenj je dovolj. Prvotno sem po izobrazbi ekonomistka, kasneje sem doštudirala še drugo smer, organizacijo in menedžment v socialni. 21 let sem bila zaposlena pri Pošti Slovenije. Od tega dvanajst let najprej upravnica pošte v Zagorju ob Savi in nato pošte v Litiji. Organizacijo dela imam v malem prstu, delo z ljudmi mi je pisano na kožo. Domače mi je tudi podjetništvo, saj sem rojena v družini gostincev v Veliki Štangi. 25 let pa je podjetništvo tudi del moje družine, Gozdarstvo Kastelic. Vem, kako pomembna je odgovornost do družine, zaposlenih, kako pomembno je sodelovanje z drugimi ljudmi in podjetji.

Kaj vam lahko dam? Dobro gospodarjenje, doslednost, slišnost, dobro sodelovanje, razvoj, obveščenost. Posledično vse večje zadovoljstvo nas in naših družin nad tem, da živimo na tem spoštovanju vrednem koščku slovenske zemlje.

Bom zmogla sama? Ne. Poleg svojih bom potrebovala tudi vaše izkušnje, znanje, sodelovanje. Jasno mi je, da **SAMO SKUPAJ LAHKO USTVARIMO ZLATO PRIHODNOST ŠMARSKE OBČINE.**

Hvaležna sem, da me je v trenutku preiščljene odločitve takoj podprla moja družina ter Martin Fortuna in posledično stranka Nova Slovenija, kljub temu da nisem njena članica. Hvala!

Vabim vas, vabim te, da me podpreš. Za nas, naše družine, za našo občino Šmartno gre.

S spoštovanjem,

Andreja Kastelic, kandidatka za županjo

program: www.andrejazazupanjo.si

FB stran: [andreja za zupanjo](https://www.facebook.com/andreja.zazupanjo)

kontakt: info@andrejazazupanjo.si

prijavinapako.si

Podjetje Javna razsvetljava d.d., je v sklopu svojega digitalnega razvoja razvila sistem za prijavo napak javne razsvetljave, ki jo vzdržuje v 24ih občinah širom Slovenije.

To omogoča, da hitreje pristopimo pri odpravi napake. Napako lahko občani prijavite na spletni strani ali preko elektronskega sporočila.

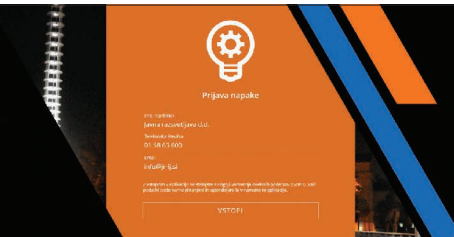

JRL Zakaj prijaviti napako?

Delujoče svetilke omogočajo varnejše gibanje ljudi ponoči. Osvetljene ceste pa neprimerljivo povečujejo cestno varnost v primerjavi z neosvetljenimi cestami.

Vzdrževanje svetilk

Vzdrževanje svetilk je pomembno zaradi zagotavljanja varnosti in ustreznih nivojev osvetljenosti cest, ter pohodnih in ostalih vozniških površin. Poveča se tudi varnost pred kriminalnimi dejanji in tatvinami, hkrati pa se izboljšajo pogoji za

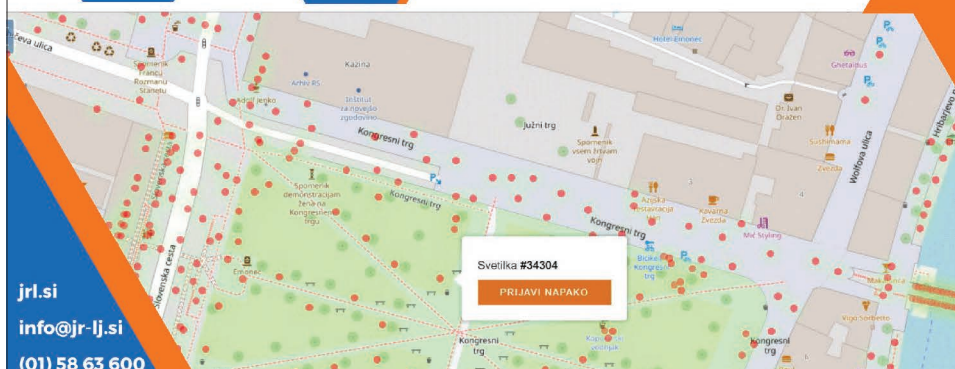
Kako prijaviti napako?

1. Na spletni strani vnesite svoje podatke.
2. Izberite lokacijo napake; samodejno ali ročno izberite lokacijo svetilke.
3. Izberite svetilko - oranžno piko, ki je v okvari, kliknite nanjo in kliknite na **PRIJAVI NAPAKO**.
4. Izberite tip napake, podajte dodaten opis, če je to potrebno in kliknite na: **ODDAJ PODATKE O NAPAKI**

Sodelovanje z občani

Storitev prijavljanja napak omogoča občanom, da težave z razsvetljavo, hitro prijavijo in s tem pripomorejo k:

- Lepši in varnejši okolici,
- Odpravi motečih dejavnikov,
- pripadnosti lokalni skupnosti,
- Boljši razsvetljavi.

jrl.si
info@jr-lj.si
(01) 58 63 600

Občina Šmartno pri Litiji

Informacija Občine Šmartno pri Litiji o odkupnih cenah zemljišč

Na Občini prejemamo vedno več vprašanj glede odkupne cene gradbenih zemljišč. Objavljamo informativne vrednosti ponudbe in odkupa, kot sledi:

- za odkup zemljišča ob šoli (z omejeno zazidljivostjo za namen potreb šole) je Občina ob pogajanjih ponudila zadnjo ceno **60 €/m²** in plačilo davka od sklenjenega odkupa;
- za odkup polno zazidljivega zemljišča drugega lastnika v neposredni bližini je Občina (v mesecu avgustu) sklenila odkup po **40 €/m²**.

Cene niso zavezujočega, temveč zgolj informativnega značaja.
Občinska uprava

Pogovori "Pod vaško lipo" s Karmen Sadar

Primskovo, gasilski dom, 24.10. 2022, ob 18. uri

Velika Kostrevnica, gasilski dom, 25. 10. 2022, ob 18. uri

Velika Štanga, Kulturni dom, 26. 10. 2022, ob 18. uri

Obla Gorica, Gracarjeva domačija, 27. 10. 2022, ob 18. uri

Jablanica, gasilski dom, 28. 10. 2022, ob 18. uri

Liberga, gasilski dom, 3. 11. 2022, ob 18. uri

Šmartno pri Litiji, Kulturni dom, 4. 11. 2022, ob 18. uri

Štangarske Poljane, gasilski dom, 7.11. 2022, ob 18. uri

Javorje, gasilski dom, 8.11.2022, ob 18. uri

Vintarjevec, gasilski dom, 9. 11. 2022, ob 18. uri

Zavrtnik, gasilski dom, 10. 11. 2022, ob 18. uri

V primeru, da zaradi poslabšanja situacije s COVID-19, pogovori v živo ne bodo mogoči, ostajajo datumi in ure nespremenjeni, sam dogodek, pa bo potekal preko spletne aplikacije ZOOM. Povezava do aplikacije bo objavljena na spletni strani www.smartnoseprebuja.si.

Prvih 100 dni vlade v znamenju ukrepov proti druginji in skrbi za socialno najšibkejše

Avtor članka: Franc Props

Spoštovane občanke in občani, vlada pod vodstvom premierja Roberta Goloba je v prvih 100 dneh največ pozornosti namenila blaženju negativnih posledic energetske in prehranske druginje, pri tem pa je poleg pomoči gospodarstvu še posebno skrb namenila socialno najranljivejšim skupinam prebivalstva. Za omilitev posledic druginje bodo družine z otroki, ki so upravičene do otroškega dodatka, tri mesece prejele druginjski dodatek. S paketom ukrepov se je lotila posledic krize v kmetijstvu, z interventnim zakonom je naredila prve korake k stabilizaciji zdravstvenega sistema.

Na predlog vlade je državni zbor 23. avgusta 2022 potrdil zakon o nujnem ukrepu na področju davka na dodano vrednost za omilitev dviga cen energentov, ki začasno določa nižjo stopnjo davka v višini 9,5 odstotka za dobavo električne energije, zemeljskega plina, daljinskega ogrevanja in lesa za kurjavo. Močan ukrep v spopadu z energetske druginje pa je vlada uporabila že julija z omejitvijo cen električne energije in plina za gospodinjstva, male poslovne odjemalce in v primeru plina tudi za druge skupine zaščitene odjemalcev, kot so bolnišnice in domovi za starejše.

Zakon o začasnih ukrepih za odpravo posledic druginje za najranljivejše skupine prinaša izplačilo energetskega dodatka. Tega bodo deležni prejemniki denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka ter invalidi. Pri tem dodatek za samsko osebo znaša 200 evrov, za družine z enim staršem 200 evrov in je povečan za 118 evrov za vsakega otroka ali za 59 evrov, če je otrok vključen v skupno varstvo in vzgojo. Za dvostarševske družine je višina dodatka 314 evrov in je povečan za 118 evrov za vsakega otroka ali za 59 evrov, če je otrok vključen v skupno varstvo in vzgojo. Za

osebi, ki sta v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti brez otrok, je dodatek določen pri 314 evrih, za invalide pa 200 evrov. Pod močnim vtisom obsežnega požara na Krasu smo poslanci 31. avgusta 2022 brez glasu proti sprejeli vladno novelo zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. **Gasilske in druge nevladne organizacije s področja zaščite, varovanja in pomoči bodo tako dodatno financirane po urah**, ki jih njihovi pripadniki porabijo ob aktiviranju državnega načrta. Gre za prvi korak h koalicijski zvezi k boljšemu financiranju in učinkovitejši organizaciji gasilstva in civilne zaščite.

Na Ekonomsko-socialnemu svetu je potekala razprava davčnih spremembah. Vodilo v teh izjemno zaostrenih in nepredvidljivih razmerah je iskanje ravnotežja med ciljno usmerjenimi ukrepi za naslavljanje druginje ter (pre)velikim izpadom proračunskih prihodkov. Davčne spremembe bodo zato nadgrajene z ukrepi za blaženje inflacije in druginje. **Zaposleni z minimalno plačo, povprečno plačo in vse do petkratnika povprečne plače bodo glede na letošnje leto prihodnje leto zagotovo prejeli višje neto dohodke.** Dodatno pozornost je vlada namenila tistim z najnižjimi dohodki in mladim, ki ta trenutek najbolj potrebujejo pomoč države. Dodatno bodo razbremenjeni mladi prevzemniki kmetij, uvedena bo tudi takojšnja, neposredna in višja trošarinska ugodnost ob nakupu goriva za pogon

kmetijske in gozdarske mehanizacije ter vozil, prirejenih za prevoz čebeljih panjev. Za preprečitev socialne stiske učencev in dijakov ter njihovih družin se cena malice za učence in dijake v šolskem letu 2022/2023 ne bo zvišala in ostala na višini, določeni za šolsko leto 2021/2022. Prav tako bodo dijakinje in dijaki ter študentke in študenti v šolskem letu 2022/2023 plačali oskrbnino v višini izhodiščne cene, kot je veljala od 1. januarja 2022 do 31. avgusta 2022. Zaradi vse večjih izzivov za gospodarstvo, ki so posledica energetske druginje in ukrajinske krize in se odražajo v visokih povišanjih cen električne energije in zemeljskega pli-

na, bo v prihodnje razširjen krog upravičenec ter povišan delež upravičenih stroškov, ki ga bodo podjetja dobila povrnjenega, in sicer iz prvotnih 30 % na 50 % pri enostavni pomoči. Tako se bodo sredstva, ki jih država namenja za pomoč gospodarstvu na tem področju, več kot podvojila in bodo tako znašala 86 milijonov evrov.

Na podlagi revizijskega poročila, iz katerega izhaja, da nabava bojnih kolesnih vozil 8x8 za potrebe Slovenske vojske ni smotrna, je vlada sklenila, da se bo Slovenija umaknila iz programa Boxer.

Ob upoštevanju nove gospodarske realnosti na globalnih trgih in vključenosti

projektov preteklih vlad, predvsem prejšnje vlade, ki niso nikoli imeli zagotovljenih proračunskih sredstev, gresta v pripravo proračuna za leto 2023 in 2024. Poudarek bo na zdravstvu, zelenih politikah in trajnostnem razvoju.

Seveda je to le del ukrepov, ki so bili uveljavljeni. Vlada je pripravljena in se bo sproti odzivala na izzive, ki jih prinaša prihodnost. Si pa hkrati, verjamem, da enako kot vi, želim, da bi bilo zaradi zgoraj navedenega državi potrebno čim manj ukrepati. To bo pomenilo, da smo izšli iz situacije, v kateri smo se znašli zaradi suše, energetske krize in inflacije.

Lokalne volitve pred pragom

Avtor članka: Svetniška skupina Liste za občino Šmartno

Spoštovane občanke in občani!

V prihodnjem mesecu se bodo odvijale lokalne volitve, na katerih boste ponovno lahko volili župana in občinski svet. Lista za občino Šmartno se bo tudi na teh volitvah potrdila in predstavila kvalitetno listo kandidatov za občinske svetnice in svetnike.

Na prejšnjih volitvah smo v prvi krog volitev vstopili brez podpore županskemu kandidatu, zato sporočamo, da bomo na tokratnih lokalnih volitvah podprli kandidata Blaža Izlakarja, s katerim si delimo največ skupnih programskih ciljev in želja po drugačnem vodenju in napredku občine. Ker naša lista kandidira s podporo volivcev, moramo v vseh volilnih enotah zbrati za-

dostno število podpornikov. Na tem mesecu vse somišljenike in sedanje podpornike prosimo, da se odzovejo našim pozivom in predstavnikom liste posredujejo podpisane obrazce podpore. Prav tako obveščamo, da hkrati svojo podporo lahko namenite tudi kandidatu za župana, ki ga podpiramo. Obrazce podpore, ki vam jih lahko dostavimo mi ali jih prenesete s spletne strani

PLAČNIK OGLASA JE LISTA ZA OBČINO ŠMARTNO

LISTA ZA OBČINO ŠMARTNO

<https://www.dvk-rs.si/>, morate volivci podpisati in overiti na upravni enoti v Litiji in nam jih posredovati.

Hkrati vabimo vse občanke in občane, ki ne želijo biti člani političnih strank in menijo, da lahko s svojo energijo, vizijo in željo po drugačnem delovanju občine in občinskega sveta nekaj naredijo za svojo lokalno skupnost, da se nam pridružijo. S kritiziranjem in modrovanjem z varne razdalje, brez neposredne vpletenosti, boste težko kaj spremenili. Z veseljem bomo prisluhnili vašim idejam in željam ter vas vključili na listo kandidatov za občinski svet v vaši volilni enoti. Samo z aktivnim sodelovanjem nam bodo uspeli želeni premiki. Vaše odločitve, pomisleke in morebitne predloge nam lahko sporočite na elektronski naslov info@listazaobcinosmartno.si.

Stopimo skupaj in sodelujmo ZA razvoj, ZA napredek, ZA boljšo občino Šmartno pri Litiji!

»Najbolje se obrestuje naložba v znanje.« (Benjamin Franklin)

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

V oktobru so predavalnice znova napolnili študentje in se podali v novo študijsko leto. Večina se jih tudi v naših krajih odloči za nadaljevanje izobraževanja na nam najbližji Univerzi v Ljubljani. Mnogim so se vrata študija odprla po uspešno zaključeni maturi na Gimnaziji Litija, zato smo v uradništvu k tokratnemu pogovoru povabili ravnateljico, gospo Vido Poglajen, da nam поблиže predstavi delovanje šole.

Gospa Poglajen, najlepša hvala, ker ste si kljub obliči dela ob začetku novega šolskega leta vzeli čas za pogovor. Veliko naših bralk in bralcev vas gotovo dobro pozna, saj ste občanka naše občine, a naj ne bo za začetek odveč vaša kratka predstavitev.

Res sem občanka šmarske občine, pa tudi rojena sem bila v sedanji občini Šmartno pri Litiji oz. takratni občini Litija, in sicer na Dvoru; torej v isti vasi, kjer stoji naš grad Bogenšperk. Prve štiri razrede osnovne šole sem obiskovala v Veliki Kostrevnici, višjo stopnjo pa v Šmartnem.

Preden ste postali ravnateljica, ste bili

profesorica matematike na Gimnaziji Litija. Se morda spominjate, kdaj se je v vas prebudila želja za učiteljski poklic?

Pravzaprav že kar v zadnjem razredu osnovne šole; zagotovo so imeli zasluge za mojo odločitev tudi nekateri moji učitelji in učiteljice oz. takratni tovariši in tovarišice. Z nadaljevanjem šolanja na gimnaziji pedagoške smeri v Ljubljani se je potrdila moja želja postati učiteljica, študij matematike, pedagoške smeri na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani pa precej logična posledica predhodne odločitve.

Ali ste pred zaposlitvijo na Gimnaziji Litija poučevali še kje drugje?

Vida Poglajen

Da. Najprej sem nekaj let pridobivala izkušnje s poučevanjem na Srednji šoli za gostinstvo in turizem, potem sem sprejela delo na Srednji kemijski šoli in gimnaziji v Ljubljani. Od samega začetka sem bila tudi razredničarka na obeh šolah, ob ustanovitvi Gimnazije Litija leta 1997 pa sem prevzela razredništvo prve generacije dijakov

in seveda nadaljevala s poučevanjem tematike.

Ob prevzemu ravnateljske funkcije ste se podali v nov svet. Nam lahko zaupate, s kakšnimi izzivi ste se morali najprej spoprijeti?

Prvega decembra 2005 so se moji izzivi res še dodatno spremenili. Nekako je vse prišlo iznenada, tako da tudi časa za veliko razmišljanja ni bilo. Bila je ena sama akcija, ki je še kar ni konec. Če pa je kakšen zaključek na vidiku, se že nadaljuje v nov začetek oz. v začetek nečesa novega.

Kaj pomeni voditi vzgojno-izobraževalno ustanovo, približno razumejo samo tisti, ki to delo spremljajo zelo od blizu in poznajo vse nivoje delovanja inštitucije. Ne gre samo za vodenje zaposlenih, pač pa je segmentov veliko več; vse pa se dela za naše mlade, ki nam jih starši zaupajo v njihovih najpomembnejših letih odraščanja in razvijanja v odrasle osebe. Po maturi nas zapuščajo in odhajajo v svet mladeniči in mladenke, pravzaprav izoblikovane osebe.

Gimnazija Litija že od ustanovitve uživa velik ugled kot kakovostna šolska ustanova, k temu pa brez dvoma prispeva tudi moderna stavba. Kako težko je bilo skozi vsa leta in ob vseh izzivih vzdrževati takšen sloves?

Seveda stavba prispeva k dobremu počutju vseh na šoli, pa tudi lepi svetli prostori in pohištvo, kar običajno dijaki znajo ceniti. Pri tem gre tudi za dober način vzgajanja. Kar se tiče vzdrževanja slovesa ... Poleg šolskega uspeha, uspeha na tekmovanjih in maturi nam tudi srečanja z bivšimi dijaki potrjujejo uspešnost, saj nam oni sami povedo, kakšno popotnico so prejeli od nas in kako jim jo je uspelo nadgraditi. Slednjega smo res najbolj veseli in nam veliko pomeni. Od enotnosti kolektiva pri

bistvenih vprašanjih, predvsem pa od srčnosti posameznega profesorja ali profesorice je odvisno delo z mladimi. Pomembni so znanje, strokovnost, izkušnje, vendar je v tem okolju še kako dobrodošla nenehna pripravljenost sprejemati in se preizkušati v novostih, ki jih res ni malo. Učiteljski zbor se je vsa leta krepil (pa ne številčno), je rasel, zadnja leta pa lepo oplemenitil s kadri, ki so bili nekoč naši dijaki. Vse to je dobro izhodišče za uspešno nadaljevanje vzgojno-izobraževalnega dela na Gimnaziji Litija.

Gimnazija je letos obeležila že 25. obletnico obstoja. To sicer ni ravno zelo dolga doba, toda kljub temu je v tem času dosegla veliko uspehov. Katere bi vi izpostavili kot najpomembnejše?

Najpomembnejše je to, da je šola v tem času dala domovanje velikemu številu mladostnikov, da jih je do sedaj maturiralo 1636, izjemno smo ponosni na vsaj 11 doktorjev znanosti, ki smo jih zaznali; morda jih je še več in ne vemo zanje (podatke z veseljem objavimo na spletni strani šole). Ponosni smo na vse naše bivše dijake in dijakinje, ki sedaj opravljajo pomembna dela tudi v našem ožjem okolju; veliko je zdravnikov, veterinarjev, pravnikov, tudi že funkcionarjev, nemalo uspešnih športnikov, glasbenikov in ostalih kulturnikov. Naj omenim samo film Matevža Luzarja Orkester, v katerem kar trije igralci izhajajo iz Gimnazije Litija.

To so številke, dejstva, ki štejejo. Vse drugo je le posledica teh. Kakorkoli, 25 let je lahko malo, lahko pa tudi veliko. Spomnim se, kako je bilo v času njenega ustanavljanja, za marsikaj sem izvedela šele mnogo pozneje. Niso bili vsi tako zelo navdušeni, kot je bila seveda glavnina oz. večina vseh občanov in občank v tedanji skupni občini Litija in jim gre zahvala za vse aktivnosti, ki so bile takrat potrebne za ustanovitev šole.

Seveda je bil prisoten tudi strah, da gimnazija ne bi upravičila pričakovanj, ne bi bila uspešna, postala zgolj neka podeželska šola in podobno. Prisotno je bilo tudi nekaj nagajanja, metanja polen pod noge, lahko pa zatrdim, da ga nikoli ni bilo v času mojega ravnateljstva. Sodelovanje z vsemi osnovnimi šolami je bilo korektno in je še vedno takšno. Tudi vse tri lokalne skupnosti Občina Litija, Občina Šmartno pri Litiji in Občina Zagorje ob Savi so nam večkrat v vseh letih dale občutek, da so naše velike podpornice. Prepričana sem, da se naši bivši dijaki in dijakinje s svojim delom in udeleževanjem na različnih področjih zares zelo izkažejo in tako vračajo vloženo v okolje.

V teh letih je gimnazijo obiskovalo več dijakov, ki so pozneje dosegli izredne študijske uspehe in imajo uspešne kariere. Na kakšen način poskušate nagovoriti osnovnošolce za vpis na vašo gimnazijo?

Zavedamo se, da je izbira srednje šole v rokah devetošolcev in njihovih staršev in nikoli nismo imeli navade pretirano nagovarjati k vpisu na našo gimnazijo. Seveda pa je prav, da se predstavimo, odgovarjamo na vprašanja in tako pomagamo k odločitvi. Najbrž ni težko razumeti, da se konkurenčnost pojavi le v situaciji, ko se razmišlja o vpisu v splošni program gimnazije, ki je povsod v Sloveniji enak. Torej, če ima devetošolka ali devetošolec željo in sposobnost izobraževanja v programu splošne gimnazije, hkrati pa namero nadaljevati z univerzitetnim študijem, potem je ostati v bližini doma najboljša izbira za nadaljnja štiri leta. Nekaj ur časa, ki bi ga moral porabiti za vožnjo vsak dan, lahko s pridom uporabi za druge aktivnosti, za katere morda nikoli v življenju ne bo imel več toliko priložnosti. To je bistveno, ostale naše prednosti pa običajno predstavimo na naših informativnih dnevih v februarju ali pa že prej, če nas na obisk povabijo osnovne šole.

V zadnjih letih so bile na področju vzgoje in izobraževanja uvedene številne novosti, vse prav zagotovo niso pripomogle k dvigu kakovosti izobraževanja. Kako so se te novosti obnesle v vaši ustanovi?

Novosti je v šolah toliko, da pravzaprav ne vem, katere imate v mislih. Če pomislim samo na zadnji dve leti, smo se dodobra preizkusili v poučevanju in učenju na daljavo. Ni bilo lahko, pa vendar so učitelji in dijaki zmogli. Marsikaj bo uporabnega v kakšnem segmentu tudi v prihodnje, seveda pa si ne bi želeli ponovne podobne preizkušnje, saj je prinesla tudi druge posledice, ki jih bomo morali sanirati še nekaj časa.

Ne moremo niti mimo vprašanja števila dijakov. Znano je, da jih je bilo pred približno petnajstimi leti občutno več kot zadnja leta. Čemu bi vi pripisali razlog za to? Ali menite, da se med osnovnošolci zmanjšuje zanimanje za vpis v gimnazije? To zadnje je že preteklost; vsaj upam, da

Sprejem dijakov (1. 9. 2022)

je res tako. Res se je v teh letih marsikaj dogajalo, tudi na področju zakonodaje in vpisnih pogojev fakultet, ki so jih nekatere kršile, saj jim je primanjkovalo študentov. Tako marsikje ni bil pogoj opravljena splošna matura in mladi so to dobro vedeli, saj je čisto zadoščala poklicna matura z opravljenim dodatnim, tako imenovanim petim predmetom. Posledično je vpis v srednje strokovno izobraževanje naraščal, v gimnazije pa občutno padal. Zadnja leta se tudi fakultete bolj dosledno držijo zakonodaje, uspešni študenti pa so tudi njihov interes, saj so imele s poklicnimi maturanti slabe izkušnje; žal se velikokrat učimo na lastnih napakah.

Predvsem pa je potrebno omeniti tudi dejstvo, da se je demografija zelo spreminjala. Generacija petnajstletnikov (letnica rojstva 1982), ki se je vpisovala v 1. letnik srednje šole leta 1997 (ustanovitev Gimnazije Litija), je štela 28.894 otrok; to število je potem vztrajno padalo in padlo tudi na najnižje število 17.477. Dejansko gre za razliko več kot 11.400 otrok. Sedaj imamo v 1. letnik vpisano generacijo z letnico rojstva 2007, ki šteje 19.823 otrok, v naslednjih desetih letih pa bo to število samo še naraščalo, tudi na 21.000 oz. 22.000 otrok v posamezni generaciji. To je gledano na ravni države, vendar so razlike res ogromne in brez posledic ne gre.

Ali menite, da se bo trend vpisa v prihodnjih letih obrnil v pozitivno smer?

Trend vpisa v splošnoizobraževalni program gimnazije se je že obrnil in ne kaže, da bi bilo kaj hitro drugače. Tudi na Gimnaziji Litija imamo najnižje število vpisanih dijakov sedaj že v 4. letniku, vsi ostali letniki pa so številčno večji, prvi letnik celo nad normativom.

Ostaja pa še vedno velik interes šolanja v večjih mestih države, to pa je problem oz. situacija, ki se je zaveda tudi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) z ministrom na čelu. Na Gimnazijo Litija se zadnja leta ne vpisujejo le devetošolci iz občin Litija, Šmartno pri Litiji in Zagorje, ampak tudi iz drugih krajev, kot so Dol pri Ljubljani, Ljubljana, Domžale, Lukovica, Mengeš, Trbovlje, Hrastnik in Radeče. Torej gre za kar veliko dnevni migracij mladine.

Gimnazija Litija je zelo dejavna tako na lokalnem in državnem kot tudi na mednarodnem področju. Nam lahko naštejete nekaj zanimivih programov in projektov, ki jih izvajate?

V letošnjem letu zaključujemo kar tri državne projekte, v katere smo bili vključeni nekaj zadnjih let; projekta PODVIG – krepitev podjetnosti in OBJEM – krepitev bralne pismenosti v koordinaciji Zavoda RS za šolstvo in projekt Inovativna učna okolja, podprta z IKT oz. Inovativna pedagogika 1:1 v koordinaciji Zavoda Antona Martina Slomška Maribor. Hkrati nadaljujemo tudi delo v mednarodnem projektu Erasmus+

GEASA projekt (Global Education Across Subject Areas), v katerega je Gimnazija Litija vključena od 1. 1. 2022 dalje kot eden izmed partnerjev projekta. Namen projekta je združiti določene vsebine (globalizacija, migracije, religija, kultura) in jih povezovati med seboj z vključevanjem različnih debatih in metodologij. Že tretje šolsko leto je gimnazija pridružena izobraževalnemu programu Šola ambasadorica EU, ki ga vodi Informacijska pisarna Evropskega parlamenta v Sloveniji. Kot že mnogokrat v preteklosti tudi letos odhajajo dijaki na povabilo naših evropsolancev v Bruselj na ogled evropskih inštitucij. Res smo jim bili in smo vsakič znova hvaležni.

V bližnji preteklosti smo bili udeleženi tudi v zelo zanimivem mednarodnem projektu Znanost na odru in se udeležili Festivala Science on stage v Lizboni. Pri tem sta nam poleg pomembnih posameznih subjektov iz okolja bistveno pomoč nudili tudi Občina Šmartno pri Litiji in Občina Litija; vsi skupaj smo skupini dijakov in dijakinj omogočili nepozabno doživetje.

Ali sodelujete tudi s kakšno tujo šolsko ustanovo?

V zgoraj omenjenem projektu Erasmus+ sodelujemo s srednjo šolo Liceo Scientifico Galileo Galilei iz italijanske Pescara, v letošnjem šolskem letu se dogovarjamo za sodelovanje s češko gimnazijo iz Brna, tudi preko projekta Erasmus+. V preteklosti smo deset let sodelovali s srednjo šolo iz Nizozemske, pa tudi Poljaki in Turki, pogosto pa tudi z Zvezno gimnazijo in zvezno realno gimnazijo za Slovence v Celovcu.

Gospa Poglajen, tem, o katerih bi lahko govorila, je še ogromno, toda najin pogovor se žal bliža koncu. Nam lahko za

konec zaupate, kakšne načrte imate za gimnazijo v naslednjih letih?

Gimnazija Litija je bila ustanovljena kot dvoodelčna šola, ki je v letih številčno večjih generacij vpisovala tudi tretji oddelek. V naslednjih letih se pričakuje vpis dveh oddelkov, saj bodo tudi v prihodnje prihajale generacije, ki so številčno primerljive z generacijami, ki jih vpisujemo trenutno. Tako bi šola ostala ravno prav majhna, da ohrani svoje prednosti, in dovolj kvalitetna, da zadosti potrebam tisti skupini bodočih dijakov in dijakinj, ki si želijo široko splošno izobrazbo kot dobro podlago za univerzitetni študij. Šola je tudi nosilec certifikata Olimpijskega komiteja Slovenije »Športnikom prijazno izobraževanje«, kar pomeni, da bomo še naprej spodbujali dvojno kariero mladostnika, hkrati pa tudi delo na kulturnem, humanitarnem področju, in ostalih področjih, ki so za mlade in celotno družbo velikega pomena.

Zahvaljujem se vam za nadvse prijeten klepet, vam, vašemu kolektivu in dijakom pa v imenu uredništva želim obilo uspeha v novem šolskem letu.

STIČIŠČE SREDIŠČE

za društva in druge nevladne organizacije

☎ 040 698 915
 ✉ sticisce@nefiks.si
 🌐 www.sticisce-sredisce.si

 Stičišče Središče
 REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Osnovna šola Šmartno pri Litiji

PRVOŠOLCI, DOBRODOŠLI NA NAŠI ŠOLI!

Pa smo le dočakali prvi šolski dan in naše nadobudne prvošolce, ki jih je letos kar 59. Zelo smo se jih razveselili, njihovi nasmehi na obrazih pa so nam dokazali, da smo v novo šolsko leto res uspešno vstopili. Vsak dan je nov začetek in z roko v roki, na kriilih znanja in spoštovanja, se bomo skupaj veselili vseh uspehov, ki jih bomo dosegli.

Iris Korošec Kocjan

JESENSKI EKSKURZIJI

V četrtek, 8. 9. 2022, so se sedmarji odpeljali dogodivščinam nasproti, na ekskurzijo. Pot jih je vodila proti vzhodu in prvi postanek je bil že čez eno uro v Šempetru v Savinjski dolini. Tam so imeli kaj videti – nagrobnike celjskih veljakov iz rimskih časov, stare okoli 2000 let! Niso mogli verjeti, kako so se lahko ohranili z vsemi izklesanimi detajli vse do današnjih dni. Pa še Savinja jih je prevrnila v svoje vode!

Še bolj vznemirljiv je bil spust v podzemlje danes opuščenih rogov velenjskega premogovnika. Spoznali so težko in nevarno življenje rudarjev, ki so nekoč ure in ure pod zemljo kopali premog lignit. In ga kopljejo še danes, čeprav jim je delo s stroji olajšano. Žal si novejšega dela premogovnika učenci niso mogli ogledati, so ga pa videli v kratkem filmu. Vse je navdušil podzemni vlakec, ki jih je po ogledu odpeljal proti izhodu. Za dvig na površje pa je že čakalo najstarejše dvigalo v Sloveniji.

Ker je okoli 13. ure začelo deževati, je bilo nadaljevanje ekskurzije nekoliko prilagojeno. Z avtobusom so se zapeljali do TE Šoštanj in presenečeno ugotovili, da je

NA VRHU KAMPLOVEGA HRIBA

V petek, 23. 9. 2022, smo imeli učenci petega razreda športni dan. Z avtobusi smo se odpeljali do Štangarskih Poljan, nato smo se peš povzpeli na vrh Kamplovega hriba, ki je najvišji vrh v šmarnski občini.

Med potjo smo nabirali kostanj in gobe. Celo jaz sem našla enega jurčka in veliko kostanja. Malo pred vrhom smo pojedli polovico sendviča. Po naporni poti smo prispeli na vrh Kamplovega hriba, kjer smo pojedli ostalo malico in sladkarije, ki smo jih imeli

s seboj. Potem smo se podpisali v knjigo in pozvonili z zvončkom. Učiteljica nam je povedala legendo o Kamplovem hribu. Nazaj smo odšli po drugi poti. Ustavili smo se na igrišču, kjer smo lahko igrali nogomet, odbojko in druge igre ter se odžejali. Šli smo nazaj do cerkve v Štangi, kjer nas je pobral avtobus in nas odpeljal nazaj v šolo. Tako je športni dan minil zelo hitro. Imela sem se lepo, pa čeprav so me naslednji dan bolele noge.

Anamarija Simončič, 5. a

objekt precej večji, kot izgleda od daleč. Nato so se po najkrajši poti odpeljali proti domu.

Vremenska napoved za petek, 16. 9. 2022, ko so imeli ekskurzijo na Gorenjsko devetošolci, ni bila ravno obetavna, zato so bili ogledi na ekskurziji že vnaprej nekoliko prilagojeni napovedanemu deževju. A so imeli učenci kar srečo, saj je bilo dežja precej manj, kot so pričakovali. Sicer je bil dan vseeno čemeran, a so si ga znali popestriti.

Ali pa so jim ga turistični vodniki na točkah ogleda. V Kropi so prisluhnili, kako je nekoč izgledalo delo in življenje žebeljarjev, bolj pogumni pa so se tudi poizkusili v kovanju žebeljev. V Radovljici so obiskali Čebelarški muzej in spoznali življenje in delo Antona Tomaža Linharta. Zaključek ekskurzije je bil v Vrbi, v Prešernovi rojstni hiši. Prešerno razporeženi so se po ogledu in zadnji malici odpeljali proti Šmartnemu.

Sonja Marin

Začelo se je pred 40 leti

Avtorica članka: Vera Bric

Nenapisane življenjske norme nas obvezujejo, da obletnicam, ki se končujejo na »0«, največkrat pripisujemo posebno pozornost, pa naj bo to pri obletnicah rojstva ali obletnicah delovanja društev, ustanov, obeleževanju osebnih dosežkov in podobno. Tudi v našem društvu je bilo tako, saj smo v letošnjem letu obeležili 40 let delovanja.

V petek, 17. junija, se je v dvorani kulturnega centra v Litiji odvijala prireditev, ki jo je vodila Aleksandra Mavretič. Že v uvodu je poudarila, da je zgodba o razvoju našega društva dobra zgodba. Zgodba, ki nas uči, kako se dobro dela, kako se ljudem pomaga in olajša vsakdanje življenje.

Več o razvoju, delovanju in poslanstvu društva je v nadaljevanju povedal dolgoletni predsednik Bogomir Vidic. Osrednja govornica prireditve je bila Lijana Lovše, podžupanja Občine Litija. Ni naključje, da je vodstvo društva prosilo podžupanjo za slavnostni govor, saj je vsa leta opravljanja svoje funkcije velika podpornica društva in močna vez med društvom in lokalno skupnostjo. Sledil je pozdravni nagovor podpredsednika Zveze delovnih invalidov Slovenije Ivana Kostrevca. Tudi on je poudaril, da smo lahko vsi člani društva ponosni na dosežene uspehe delovanja na dolgoletni poti od skromnih začetkov pa vse do zavirljive ravni v današnjih dneh.

Sledil je kulturni program, v katerem so sodelovali učenci Osnovne šole Litija, Enote s prilagojenim programom, dramski igralec Konrad Pižorn - Kondi, plesalci društvene skupine Bizonke&Bizoni ter harmonikarica Zoja Rakovec.

V nadaljevanju so bila podeljena priznanja. Zveza delovnih invalidov Slovenije je podelila priznanje društvu in predsedniku društva Bogomirju Vidicu za dolgoletno uspešno vodenje društva. Društvo je podelilo priznanje Zvezi delovnih invalidov Slovenije in obema občinama za podporo pri razvoju in delovanju društva ter svojim

petim članom, prostovoljcem, za osebni prispevek pri delovanju društva. Priznanja so prejeli: Vera Bric, Ferdinand Kunstelj, Ana Mohar, Milan Pribanič in Mojca Bajc. Sledile so čestitke vabljenih gostov. Z željo po uspešnem delu tudi v bodoče so čestitali vodstvu društva in vsem članom za uspešno delovanje.

Nismo pozabili na nastop Mešanega pevskega zbora Društva upokojencev Litija, ki ga vodi Marjana Kolar. Hvala jim, ker so s pozitivno energijo in veselo pesmijo pričeli in končali našo prireditev, ki se je nadaljevala s pogostitvijo in druženjem v avli kulturnega centra.

Da je prireditev po naši oceni in oceni gostov in ostalih navzočih uspela, se moramo zahvaliti vsem govornikom, nastopajočim in povezovalki programa. Za pogostitev pa iskrena hvala kavarni in okrepčevalnici Pri mostu, našim prostovoljcem in ne nazadnje vsem tistim članicam, ki so poskrbele, da se je druženje popestrilo s sladkimi dobrotami. Iskrena hvala tudi cvetličarki Petri za donacijo cvetja in Marjani Prettner za finančni prispevek k pogostitvi.

Vsi udeleženci prireditve so ob odhodu domov prejeli brošuro, ki jo je društvo izdalo ob tem jubileju in jo je oblikoval član društva Janez Bric. Brošure so še vedno na voljo na sedežu društva.

Slovo poletju v Zadru

Avtorici članka: Mihaela Amršek in Brigita Ulčar

V septembru je Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji organiziralo edukativno okrevanje v Petračnih, ki so od Zadra oddaljeni 12 km.

V soboto, 10. 9. 2022, smo se ob 8. uri z avtobusom odpeljali iz Litije preko Bogenšperka, Črnomlja, mejnega prehoda Vinica, se ustavili na počivališču Macola, kjer smo se okrepčali z malico, kavo ali čajem ter nadaljevali pot do hotela Petračane v Petračnih. Sledila je namestitvev v samem hotelu. Še pred večerjo so se nekateri naši udeleženci že skopali v morju. In naslednje jutro smo vsi spočiti in naspani začeli s programom našega edukativnega okrevanja.

Vsako jutro smo imeli ob 7.30 jutranjo telovadbo pod strokovnim vodstvom dipl. fizioterapevtke ga. Nine ali ga. Ane. Po telovadbi je sledil samopostrežni zajtrk, nato kratek pohod v bližnjo okolico mesta Petračane in potem uživanje na plaži. V ponedeljek in četrtek smo opravili meritve krvnega tlaka, sladkorja in kisika v krvi. V torek in sredo so sledila strokovna predavanja

na temo sladkorne bolezni. Kdor je želel, se je lahko udeležil izleta z ladjico, s katere smo si z morske perspektive ogledali zadrsko obalo, njene znamenitosti in bližnje otoke, od Vira do Pašmana. Na ladjici smo se družili, izmenjali nekaj besed in skupaj zapeli naše slovenske narodne pesmi s člani Društva diabetikov Trbovlje, ki so bili istočasno v sosednjem hotelu.

Sredi tedna smo imeli organiziran ogled starega mestnega središča Zadra. Proti večeru smo se z avtobusom odpeljali do mestnega središča, do obzidja in vrat Zadra. Zadrski veličastni mestni zidovi so nekoč ta kraj ščitili pred Turki, mostovi na vhodu v mesto pa so zgrajeni zato, da bi obeležili zmago nad temi osvajalci. V zadrskem starem mestnem središču obstaja še šest drugih vrat, mi smo se podali skozi glavna, imenovana Land Gate. Ogledali smo si tudi najzanimivejšo znamenitost Zadra – morske orgle, ki so naravni glasbeni inštrument, ki ga igra morje. Videti so kot niz marmornih stopnic, ki spodaj skriva 35 cevi, katerih piščalke igrajo 7 akordov po 5 tonov. V pristanišču je bila zasidrana velikanska križarska ladja »Viking Sea«, katere velikost smo občudovali. Dolga je 227 metrov, sprejme pa lahko do 930 potnikov. Ob gledanju križarke in poslušanju orgel smo kar nekaj časa posedeli na obali in se nato podali skozi tržnico in mimo stolnice sv. Anasztazije. Po kamnitih spolzkih ulicah smo si mimogrede ogledovali večerno osvetljene znamenite stavbe, ulice in prijeten mestni vrvež ter se skozi zadnja mestna

vrata mestnega jedra vrnili na avtobus. Ostale večere smo si popestrili z aktivnostmi, kot so igre brez meja, izbor miss in mistra Zadra in tombola. Ob druženju sta nas spremljala pozitivna energija in veliko smeha. Na žalost je še prekmalu prišla sobota, ko smo se vračali domov. Na poti sta nas spremljala dež in vihar, seveda pa tudi lepe misli na prijetno preživeti teden. Tudi tokrat nam ni manjkalo dobre volje, čeprav nas je na počivališču že pošteno zeblo. Zdravi, spočiti in polni lepih spominov smo se vrnili v našo prelepo Slovenijo.

Obveščamo vas o naših aktivnostih, ki bodo potekale v mesecu novembru, nekatere po že poznanih urnikih:

- **Merjenje krvnega sladkorja, holesterola, trigliceridov in saturacije:** sredo, 2. 11. 2022, v društvu; in sredo, 9. 11. 2022, v trgovini PC Šmartno. **Preverite svoje zdravje, vabljeni.**
- **Predavanje:** »Prisotnost in škodljivost težkih kovin v telesu in zajedavci v krvi«, 15. 11. 2022.
- **Plavanje in vadba,** vsaka sredo od 16.00 do 17.00 v bazenu Pungrt.
- **Telovadba:** ob sredah od 18.30 do 19.30 v Športni dvorani Litija.
- **Pohodi:** ob četrkih. Ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni, 14. novembra, vas vabimo na tradicionalni pohod, ki bo v četrtek, 10. 11. 2022. Vsi udeleženci dobijo skromno darilo. Vabljeni tudi ostali občani.
- **Ustvarjalne delavnice:** prva v četrtek, 27. 10. 2022, ob 16. uri v društvu.

Simpozij na gradu Bogenšperk

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

V četrtek, 29. septembra, smo z mednarodnim znanstvenim simpozijem obeležili 350-letnico Valvasorjevega nakupa gradu Bogenšperk.

Znameniti kranjski polihistor je na Bogenšperku preživel dvajset najustvarjalnejših let svojega življenja, hkrati pa je to tudi najpomembnejše obdobje v več kot poltisočletni zgodovini gradu. V Javnem zavodu Bogenšperk smo zato v počastitev tega visokega jubileja organizirali mednarodni znanstveni simpozij, ki se ga je udeležilo deset predavateljev iz Slovenije in Hrvaške. Z referati smo poskušali osvetliti različne teme iz zgodovine gradu, območja občine Šmartno pri Litiji ter predvsem življenja in dela Janeza Vajkarda Valvasorja.

Vsi sodelujoči so bili tako nad vsebino kot organizacijo znanstvenega simpozija navdušeni, v Javnem zavodu Bogenšperk pa bomo v prihodnjem letu izdali zbornik prispevkov, s katerim bomo ovekovečili ta dogodek. Naša ustanova je tako storila prvi korak k uveljavitvi na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti. V organizacijskem odboru smo bili veseli lepe udeležbe, saj se je srečanja

udeležilo veliko gostov, med njimi tudi predstavnica Ministrstva za kulturo RS, gospa Irena Lačen Benedičič.

Jože Potokar - Cvrčo, retrospektiva na gradu Bogenšperk

Avtorica članka: Petra Bolha

8. septembra smo v galeriji gradu Bogenšperk, ob sodelovanju društva Lila in JSKD OI Litija, odprli retrospektivno razstavo del zasaškega slikarja Jožeta Potokarja - Cvrča.

Otvoritvene slovesnosti se je udeležilo lepo število obiskovalcev, zbrane pa so nagovorili župan Občine Šmartno pri Litiji, Rajko Meserko, predsednica društva Lila, Jelka Jantol, likovna kritičarka, mag. Ana Kocjančič, ter avtor sam, ki je razstavo uradno odprl. Za glasbeno spremljavo na slovesnosti pa je poskrbela vokalna skupina učiteljev OŠ Litija – Triad.

O avtorju in razstavljenih delih je mag. Ana Kocjančič zapisala: »Potokarjev opus je obsežen, slikar pa govori v svojem, sedaj že razpoznav-

nem likovnem jeziku, v katerem riše številne zgodbe življenja. Predvsem je znan po motivih podob rudarjev v rudniškem miljeju. Tu je edinstven, njegove rudarske študije pa realistični odsev dogajanja globoko v temnih jamah, kjer so ljudje prepuščeni nevarnostim, temi in zato tudi bližje drug drugemu. V teh podobah s poudarjenim realizmom, ostrino in temnejšimi barvnimi kontrasti slika notranjo tesnobo rudarjev, skrbi, utesjenost v zatohlem rudniškem miljeju in njihove tihe pogovore. Če bi šlo za svetnike, bi temu ikonografsko rekli sacra conversazione. Med rudarji se namreč čuti neslišen pogovor, neizrečene besede in neslišne misli, ki jih le prek pogledov namenjajo drug drugemu. Ker je bil Potokar sam rudar, so njegove likovne pripovedi neposreden pričevalec dogajanja v globokih, skrivnostnih rudniških rovih, v katere navadno človeško oko nima dostopa. Jože Potokar Cvrčo v motivu rudarjev piše nedostopne življenjske trenutke in jih prevaja v lasten, razpoznaven likovni jezik. Slikarsko znanje je gradil ob različnih likovnih in grafičnih tehnikah. Z večino natančnega opazovalca in opisovalca je v lastno likovno govorico prevedel številne likovne ikonografske motive. Poleg podob delavcev v rudniku, je ustvaril še: ženske akte, podobe konj, tihožitja, tudi tihožitja z rudniškimi napravami, portrete, krajine, morske krajine, podobe navadnega človeka pri delu na polju in igri, pa nadrealistične fantazijske podobe.«

Vabljeni, da si jih ogledate v galeriji gradu Bogenšperk vse do konca meseca novembra.

Utrinek iz otvoritvene slovesnosti

Jesenski šopki

Avtorica članka: Tatjana Polanc Kolander

V torek, 27. septembra 2022, se je v Arboretumu Volčji Potok odvila še zadnja od štirih brezplačnih kreativnih delavnic v okviru projekta LAS Garkelj.

Na četrti delavnici je priznana floristka dr. Sabina Šegula iz Floweracademy.si udeleženke naučila na preprost način izdelati bogat jesenski šopek. Udeleženke so šopke oblikovale iz cvetja, kakršno raste v domačih vrtovih, in so ga nekoč že uporabljale naše babice in prababice. V jesenskem času so na voljo predvsem daljše, različne sorte krizantem, odcvetele rudbekije, ki so lahko čudovit kontrast, ter pisani listi dreves in grmovnic. Jesenske šopke lahko obogatimo tudi z različnimi plodovi. Da lahko plodove, liste in cvetje s krajšimi stebli vključimo v šopek, jih je potrebno ožičiti. Tudi to spretnost so udeleženke na delavnici usvojile in se po besedah vodje vse po vrsti odlično odrezale. Na delavnici je nastalo petnajst krasnih jesenskih šopkov, nekateri v bolj temnih, drugi v svetlejših tonih. Vse udeleženke so bile nad podajanjem znanja navdušene. Poleg napotkov in drobnih trikov, kako oblikovati čudovit šopek, so pridobile tudi na samozavesti. Kar nekaj udeleženk, ki se je oblikovanja lotilo brez vsakršnega predznanja, je bilo namreč pozitivno presenečenih nad svojim končnim izdelkom.

Arboretum Volčji Potok in Javni zavod Bogenšperk sta zasnovala projekt LAS Garkelj oz. LAS Cvetlična kultura podeželja z željo ohranitve nesnovne kulturne dediščine,

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

povezane s cvetjem. Povezali so podeželsko zainteresirano javnost in strokovnjake z namenom oživljanja znanja in tradicije okrasnih vrtov ob hišah ter z njimi povezane običaje na območju LAS Srce Slovenije, kot so krašenje cerkva, kapelic, pa tudi domače praznične mize.

Udeleženci, ki so se iz različnih krajev območja LAS Srce Slovenije udeležili delavnic in drugih aktivnosti v okviru projekta LAS

Garkelj, so se strinjali, da gre za pomembno kulturno dediščino, ki jo bodo tudi sami s pridobljenimi znanji in spoznanji širili in prenašali na svojo družino, prijatelje in skupnost v krajih na področju LAS Srce Slovenije.

Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020.

SEJEM DOBROTE ŠMARSKE DEŽELE

SOBOTA | 15. OKTOBER 2022

OD 9.00 DO 15.00
STARETOV TRG

POKUŠINA ŠMARSKIH DOBROT
OTROŠKA ANIMACIJA
PRODAJA IZDELKOV

Valvasorjev pohod 2022

Avtorica članka: Tatjana Polanc Kolander

Po nekaj letih je Javni zavod Bogenšperk v sodelovanju z Občino Šmartno pri Litiji ter Knjižnico Litija ponovno obudil nekdanj že tradicionalni Valvasorjev pohod.

V soboto, 24. septembra, se je približno 80 pohodnikov zbralo na parkirišču gradu Bogenšperk, od koder so krenili na okrog 11 kilometrov dolgo krožno pot. Pot jih je vodila po obronkih nekdanjih posesti gradu Bogenšperk, in sicer mimo gradov Črni potok, Sela, Slatna in Lihtenberg, kjer danes stoji kapelica.

Pohodnike sta po poti vodila zgodovinar dr. Jernej Kotar in Jože Sinigoj, ljubitelj domače dediščine in planinec, ki je pohodno pot zasnoval. Pripovedovala sta o delu in življenju Janeza Vajkarda Valvasorja, ki je imel v letih 1672–1692 v lasti gradove Bogenšperk, Črni potok in Lihtenberg, z gradu Slatna pa je prihajala njegova prva žena Ana Rozina Graffenweger. Ob poti so spoznali tudi druge zanimivosti občine, na katere so organizatorji opozarjali z razlagami in možnostmi e-povezav na spletne strani. Tako je Knjižnica Litija pripravila izbor svojih vsebin na portalu Kamra in jih ob poti na primernih mestih izpostavila na panojih. Pohodnike so v bližini Javorja opozorili na Milijonarjevo zgodbo, pri rojstni hiši dr. Slavka Gruma v Šmartnem na znamenitega novelista in dramatika, na pesmi iz Slatenskega urbarja in tudi na Zgodbe šmarskih hiš, ki jih v domoznanskem oddelku dopolnjujejo in objavijo na portalu dediščine www.kamra.si.

Ob gradu Črni potok, v katerem je lepo urejen dom za starejše občane, je udeležence pohoda pričakal čaj z rogljički, znak gostoljubnosti Doma Tisje, predvsem pa so jih razveseljevali narava, lepi razgledi in prijetno vzdušje, ko je iskrica preskakovala med zgodovino, dediščino, legendami in izročilom ter sedanostjo.

Po dobrih štirih urah so pohodniki pot sklenili v atriju gradu Bogenšperk, kjer jih je sprejel bakrotiskar, odtisnil žig v njihov pohodni kartonček in jim – če so želeli – predstavil delo v bakrotiskarni, ki jo je na gradu odprl Janez Vajkard Valvasor in je danes del muzejske zbirke Valvasoriana. Pohodniki so se ob zvokih harmonike Marka Krebsa okrepčali s toplim obrokom, ki ga je pripravila Krčma na gradu Bogenšperk, ter tako polni lepih doživetij sklenili druženje, mnogi odločeni, da se srečajo tudi v prihodnjem letu.

Valvasorjev pohod omogoča tematsko doživetje narave, zgodovine in prijetne fizične aktivnosti; organizatorji so bili veseli udeležbe od blizu in daleč, odzvali so se ljubitelji »literarnih« pohodov, predvsem pa je bila optimistična navzočnost predstavnikov domače osnovne šole, ki bo lahko tudi med letom učencem ponudila prijetno in tematsko doživetje športnega dneva na pragu domače šole ...

Pohod je opozoril tudi na bližnjo simpozijsko počastitev 350-letnice prihoda Valvasorja na grad Bogenšperk.

Skupaj zmoremo več – 21. september, svetovni dan Alzheimerjeve bolezni

Avtorica članka: Simona Pelko

Demenca je sindrom, skupek simptomov, ki opisuje vsako stanje, za katerega je značilno nenormalno ter izrazitejšo zmanjšanje kognitivnih funkcij. Je kronična in napredujoča bolezen možganov. Povzročajo spremembe na možganskih celicah. Težave, s katerimi se soočajo obboleli, so povezane s spominom, imajo težave pri presoji položaja, težave vplivajo na sposobnost logičnega razmišljanja. Iz tega izhajajo težave v sporazumevanju, obvladovanju vsakdanjega življenja in negovanju samega sebe ter povzročajo vedenjske in osebnostne spremembe.

Nikogar, ki oboli za demenco, ni mogoče enačiti z drugimi pacienti, ki trpijo zaradi te bolezni. Bolezen poškoduje različne dele možganov ter v različnem obsegu, zato so tudi posledice različne

in s tem se razlikujejo tudi vplivi na njihovo vsakdanje življenje, od majhnih do zelo hudih, zlasti v kasnejših stopnjah obolenja. Zelo pomembno je dejstvo, da se vsak posameznik na bolezen odziva povsem individualno in v skladu s svojo osebnostjo.

Spremljanje in negovanje ljudi, obolelih z demenco, utegne človeka hudo izčrpati in je lahko skrajno težavno, zato so naprežanja strokovne in laične javnosti v smeri ozaveščanja o bolezni demenca izredno pomembna. Mesec september je na tem področju najbolj prepleten s tovrstnimi aktivnostmi. Tudi stanovalci in zaposleni Doma Tisje smo v letošnjem letu prispevali svoj glas k ozaveščanju lokalne skupnosti o demenci.

21. september je svetovni dan Alzheimerjeve bolezni, zato smo v Domu Tisje, kot vsako leto doslej, organizirali Sprehod za spomin, s katerim lokalno okolje ozaveščamo, da je ta bolezen med nami prisotna in da skupaj zmoremo več, ko smo drug drugemu v oporo in pomoč.

V matičnem domu se je ta sprehod odvil v prijetni okolici doma, sredi jesensko obarvane narave, zato smo pod sončnimi žarki skupaj s Šolo za zdravje Šmartno pri Litiji razgibali svoje telo. Petra Trobec pa je poskrbela, da smo si ogreli srca s pesmijo in lepimi melodijami, prijetno vzdušje so krojili tudi naši prostovoljci Jože, Alenka in Vlasta.

V Enoti Litija je sprehod potekal s pomočjo svojcev, prostovoljcev in zaposlenih z modrimi baloni po Litiji, čez most proti župnijski cerkvi, kjer so nas pričakali s toplo kavo in slastnimi prigrizki. S kratkim kulturnim programom smo obeležili ta pomemben dan, harmonika in naše glasno prepevanje pa sta odmevala po celem starem mestnem središču.

Veselih src smo vsi v en glas sporočali okolici, da si osebe z demenco, tako kot drugi, zaslužijo enakovredno obravnavo v družbi. Takšna srečanja in dogodki so znak podpore osebam z demenco in njihovim svojcem, ki se ob tej bolezni znajdejo v hudi stiski in težavah. Zavedamo se, da smo skupaj močnejši in opaznejši, zato se nam drugo leto pridružite.

Iz dela RKS OZ Litija

Avtorici članka: Danica Sveršina in Irena Videc

TEČAJ PRVE POMOČI ZA ČLANE EKIP PRVE POMOČI

Glede izvedbe Temelnjega usposabljanja članov in pripadnikov enot za prvo pomoč za bolničarja prve pomoči je prišlo do prenove programa. Program Temelnjega usposabljanja članov in pripadnikov enot za prvo pomoč za bolničarja prve pomoči (št.: 604-16/2018-11 – DGZR), sprejet dne 11. decembra 2020, se uporablja od 1. julija 2021 in je namenjen članom in pripadnikom enot za prvo pomoč, skladno s 3. členom Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16).

Usposabljanje traja 45 pedagoških ur, od tega je 17 ur namenjenih teoretičnemu delu in 28 ur praktičnemu usposabljanju. Potrdilo o usposobljenosti za bolničarja prve pomoči velja 5 let, veljavnost pa se podaljša s predpisanim dopolnilnim usposabljanjem.

Med **pogoji** za vključitev v program usposabljanja je navedeno, da morajo člani in pri-

padniki enot za prvo pomoč **predhodno opraviti program Uvajalnega usposabljanja pripadnikov sil za zaščito, reševanje in pomoč o sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami**. Prijava na uvajalno usposabljanje poteka preko RKS – območnega združenja. Za **uspešno prijavo** na program usposabljanja **potrebujemo** naslednje podatke (ime in priimek, EMŠO in elektronski naslov).

Usposabljanje traja skupaj z uvodom devet pedagoških ur, izvaja pa se v spletni učilnici. Po opravljenem uvajalnem usposabljanju pa bodo naši licencirani predavatelji prve pomoči izvedli še 45-urni tečaj prve pomoči.

Za vse informacije smo vam na voljo na tel. št.: 01 896 37 30, 051 443 600, 051 443 602.

LIKOVNI NATEČAJ: »TEBI V POMOČ, ČLOVEK«

Učenci nižje stopnje PŠ Dole pri Litiji so sodelovali na natečaju za likovna dela na temo *»Tebi v pomoč, človek«*, ki je potekal v mesecu maju ob TRK. Prostovoljka KORK Dole in mentorica krožka na šoli sta učencem razdelili skromna darila.

NVO GRE V ŠOLO

Tudi letos smo bili povabljeni k sodelovanju v akciji *»NVO gre v šolo«*, ko osnovne šole za en dan odprejo vrata nevladnim organizacijam (društvom, zavodom in ustano-

vam) in nam omogočijo, da se predstavimo njihovim učencem. Akcija je letos potekala 28. 9. 2022 v OŠ Gradec v Litiji. Učencem osmih in devetih razredov, skupaj jih je bilo 110, smo v petih šolskih urah predstavili temeljne postopke oživljanja, uporabo avtomatskega zunanjega defibrilatorja ter namestitve nezavestne osebe v stabilni bočni položaj. Predavatelj Žiga, bolničar ekipe prve pomoči, je učencem povedal in pokazal pravilne postopke oživljanja ter jih motiviral, da so na lutki prav vsi preizkusili stiske prsnega koša. Nekateri so že poznali postopke in so z veseljem pristopili k praktični izvedbi. Ker se oživljanje dojenčkov malenkost razlikuje od oživljanja odraslih, so učenci spoznali tudi to ter preizkusili oživljanje na lutki dojenčka.

Poznavanje temeljnih postopkov oživljanja je nekaj, kar bi morali znati vsi, zato je prav, da se postopke uči in nauči že mlajša generacija. Skozi življenje pa znanje utrjujemo in nadgrajujemo.

10. obletnica delovanja ŽPZ LAZ

Avtorica članka: Manca Vidic

Zborovsko petje je v Sloveniji, zlasti v občinah Šmartno pri Litiji in Litija, dobro razvito in pomembno prispeva k ohranjanju kulturne dediščine ter identitete naroda. Slovenci radi pojemo in, če ne prej, si v obdobju, ko otroci malo odrastejo, ko se dinamika v službi nekoliko umiri, ali pa po upokojitvi, želimo sredine, kjer bi lahko izživel veselo do petja.

Tako nekako je nastal tudi Ženski pevski zbor LAZ. Leta 2012 se je dvanajst žensk odločilo, da bodo enkrat na teden odvrgele svoje predpasnike in se udeležile pevskih vaj. Sprva so vadile v garaži, pozneje, ko se je zboru pridružilo še več pevk, pa je bilo treba najti večji prostor. Še dobro, da imajo v Jablanici tudi zveste gasilce, ki so priskočili na pomoč in jim dali v najem dvorano v gasilskem domu. Sprva so medse povabile zborovodkinjo Ano Tori, da jih je malo »pregnetla« in uspešno oblikovala v skupno celoto. Ker pa se življenje ves čas spreminja, se včasih razidejo skupne poti. Tako je po skoraj petih letih skupnega ustvarjanja Ano na dirigentskem stolčku zamenjala Manca Vidic, ki je še vedno z njimi. Danes – 10 let po nastanku zbora – se enkrat tedensko na vajah srečuje 25 pevk, še vedno pa z veseljem medse sprejmejo tudi kakšno novo.

V nedeljo, 18. septembra, je Ženski pevski zbor Laz s slavnostnim koncertom obeležil svojo 10. obletnico. Koncert je potekal v čudovitem ambientu atrija na gradu Bogenšperk. Na odru so se jim pridružili pevci Okteta Valvasor, s katerimi se je njihova pot že mnogokrat križala, in inštrumentalisti – Nina Baš na klavirju ter priložnostni ansambel, ki so ga pevke kar same poimenovala »Naši fantje« (Uroš Hauptman in Urh Rozina na harmoniki, Dušan Kotar na bas kitari

ter Peter Pirc na kitari). Že tako pester glasbeni program je v svojem slogu z navdihujočimi besedami olepšal slavnostni govorček. Peter Pučnik, ki je vse navzoče opomnil na to, kako pomembni so v življenju ljubezen, skrb za sočloveka in predvsem tudi čas, ki si ga vzamemo zase. Vsi nastopajoči in obiskovalci so poskrbeli, da je bil skupni del popoldneva prežet z energijo, veseljem in, seveda, s pesmijo.

Pevke bi se rade zahvalile vsem, ki so jim v teh desetih letih pomagali, da lahko nadaljujejo svojo zgodbo – vsem domačim, zvestim poslušalcem, Občini Šmartno pri Litiji in Občini Litija, JSKD OI Litija, vsem sponzorjem ter vsem ostalim, s katerimi so se v času svojega delovanja srečale in so tako prispevali svoj kamenček v njihov mozaik.

V desetih letih so se zborovodkinja in pevke naučile veliko stvari, navkljub vsemu pa se jim katera še kdaj ponesreči. Pa nič zato. Še zmeraj so željne učenja in novih izzivov. Zato vas že vabijo na nov koncert. Slovensko-češki koncert, na katerem se jim bosta na odru pridružila dva gostujoča češka zbora: Vachov zbor moravskih učiteljic iz Brna in Carpe Diem iz Letovic. Na koncert pridite v Kulturni dom Šmartno pri Litiji v petek, 28. oktobra 2022, ob 19. uri. Vabljeni!

SLOVENSKO - ČEŠKI KONCERT
petek, 28. 10. 2022, ob 19.00
Kulturni dom Šmartno pri Litiji

nastopajo: Ženski pevski zbor Laz (Šmartno),
 Carpe Diem (Letovice), Vachov zbor moravskih učiteljic (Brno)

Latino Martini 13 – zvoki tamburic v Šmartnem že 130 let

Avtorica članka: Nataša Zavšek

Da se šmarska dvorana Pungrt za en večer v jesenskem času odene v latino, pop, rock in druge ritme, je večini Šmarčanov in okoliških prebivalcev že dobro znano. Pred prihajajočim koncertom pa so tamburaši zapisali še nekaj spominov in zanimivosti iz zaodnja sedaj tradicionalnega koncerta Latino Martini.

Prireditev je nastala na željo, idejo in pobudo nekdanje umetniške vodje Helene Vidic Lesjak, ob pomoči mlajših članov tamburaškega orkestra. Z organizacijsko pomočjo **Rosane Maček** in **JSKD OI Litija** so v sodelovanju s tolkalno skupino **Perkakšns** pripravili prvi koncert **Latino Martini, 11. novembra 2009**, v športni dvorani Gimnazije Litija. »Pri oblikovanju dogodka smo sodelovali vsi – od pisanja veznega besedila na avtobusu, ko smo se vračali s festivala v Srbiji, do projekcije, bal sena in celo motorja, ki je krasil našo prvo sceno. Tudi naslov je prišel iz vrst tamburašev. Latino, ker so na prvem koncertu prevladovali latino ritmi, Martini pa zato, ker se je koncert zgodil ravno na martinovo. Namen koncerta je približati tamburaško glasbo mladim, hkrati pa z mladinsko sekcijo posegati po izvedbeno nekoliko zahtevnejši literaturi. Pri izvedbi popularne glasbe smo zasedbo obogatili

Photo: Anže Malis ©

z bobni, klaviaturami in občasno ostalimi inštrumenti (flavta, klarinet, violina, trobenta, tuba),« je svoje doživljanje tega projekta povzela Helena. Publika je z navdušenjem sprejela prvi koncert, prav tako je dogodek prirasel k srcu tudi tamburašem. Prav posebno vzdušje so jesenske priprave na ta projekt, ki ga v celoti organizira tamburaško društvo. Z vsakim letom je dogodek postajal bolj obiskovan, nazadnje je v živo sedelo več kot **400 obiskovalcev**, v letu 2021 pa je spletni dogodek Latino Martini pogledalo več kot **1.300 gledalcev**. Ker je to koncert popularnih hitov, notnega materiala za tamburaško zasedbo ni veliko. Aranžmaje pišejo člani orkestra sami, največ so do sedaj prispevali: **Helena Vidic Lesjak, Samo Vidic, Štefan Vidic, Nataša Zavšek, Karim Zajec, Domen Malis in Žiga Rappl**. V letu 2022 praznujemo **130 let** tamburaške tradicije v Šmartnem in ni boljšega kot počastiti ta jubilej s **trinajstim Latino Martinijem**, ki bo v **soboto, 19. novembra, v športni Dvorani Pungrt!**

90 let PGD Štangarske Poljane

Avtor članka: PGD Štangarske Poljane

Prostovoljno gasilsko društvo Štangarske Poljane letos praznuje 90 let obstoja in delovanja. Visok jubilej smo proslavili s slavnostno parado in slovesnostjo, ki je potekala pri gasilskem domu v Štangarskih Poljanah. Na slovesnosti smo razvili tudi nov društveni prapor, sledila pa je še tradicionalna veselica.

Avgust 2022 je bil v našem društvu že dolgo pričakovan mesec, člani smo se namreč kar nekaj časa veselo pripravljali na visok jubilej, ki smo ga obeležili v soboto, 27. avgusta. Že nekaj mesecev prej smo začeli s pripravo na izdelavo novega prapora. Zanj smo izbrali podobo svetega Florijana, ki krasi tudi fasado našega gasilskega doma. Še enkrat se zahvaljujemo vsem donatorjem, ki ste omogočili, da smo po 41 letih v društvo prinesli nov prapor.

Ob visokem jubileju smo pripravili tudi slavnostno proslavo z gasilsko parado. Zbrane je v uvodu nagovoril in pozdravil Matej Jug, predsednik PGD Štangarske Poljane, nato pa je sledil kratek sprehod skozi dogajanje v obdobju 90-ih let. Poleg domačih gasilcev in predstavnikov okoliških

gasilskih društev so se proslave udeležili tudi poslanec državnega zbora mag. Franc Props; predstavnik Gasilske zveze Slovenije, član upravnega odbora GZS Uroš Gačnik; predsednik Gasilske zveze Šmartno pri Litiji Marjan Janežič; poveljnik gasilske zveze Šmartno pri Litiji Franci Ponebšek; župan Občine Šmartno pri Litiji Rajko Meserko in podžupan Občine Šmartno pri Litiji Janez Tomažič. Vsem skupaj se še enkrat iskreno zahvaljujemo za prisotnost in spodbudne besede, ki so nam jih namenili. Zahvala gre tudi našemu župniku, gospodu Janezu Ferležu, ki je ob koncu blagoslovil naš novi prapor, in pa Alji Škulj, ki je s svojim petjem popestrila prireditev.

Po končanem uradnem delu je sledila Mokra noč, na kateri nas je zabavala skupina Calypso. Veselico že več let prirejamo za našim gasilskim domom, kar v veliki meri omogoči naš član Jože Ulčar, ki nam vsako leto odstopi prostor zanj, za kar se mu iskreno zahvaljujemo. Zahvaliti se moramo tudi vsem donatorjem, ki so prispevali k temu, da smo na veselici lahko ponudili bogat srečelov. Seveda pa Mokra noč brez vseh obiskovalcev in pridnih rok ne bi potekala, kot je, zato se zahvaljujemo vsem, ki ste pomagali, in vsem, ki ste nas obiskali. Gasilci iz Štangarskih Poljan se že veselimo, da se drugo leto ponovno srečamo! Z gasilskim pozdravom: Na pomoč!

Projekt Medgeneracijsko središče Javorje

Avtor članka: Kulturno društvo Javorje

V okviru LAS projekta Medgeneracijsko središče Javorje je Kulturno društvo Javorje kot nosilec projekta skupaj s partnerjema v projektu, Občino Šmartno pri Litiji in Rise Šmartno Litija, z. b. o., sredi lanskega leta zaključilo obnovitvena dela na objektu nekdanje podružnične šole v Javorju. V lanskem septembru je tu dobila prostor tudi enota Vrtca Ciciban iz Šmartnega. Sedaj pa se zaključuje še druga faza projekta, ko bodo izpeljane programske aktivnosti vzpostavljenega Medgeneracijskega središča Javorje.

Krajanom Javorja in okolice je bil tako nekdanje zelo priljubljen objekt javorske šole ponovno vrnjen v uporabo. Septembra lani se je v obnovljenih prostorih nekdanje šole odprla ena enota Vrtca Ciciban iz Šmartnega, česar smo bili krajanje dodatno zelo veseli. KD Javorje je ob strokovni podpori Zavoda Oreli iz Kamnika vzpostavilo okvirni model delovanja Medgeneracijskega središča

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Javorje. V dobrem letu je bilo izvedenih preko dvajset najrazličnejših aktivnosti. Od predavanj, izobraževanj za prostovoljstvo, srečanj za starejše, raznih medgeneracijskih delavnic, kot so kuharska, pekarska, zeliščarska, pletarska, računalniška, slikarska, podjetniška, kmetijska. Pri izboru so bile izbrane takšne vsebine, da je bilo za vse starostne skupine prebivalcev nekaj, da je bilo vzpodbujeno medgeneracijsko sodelovanje in da je bil omogočen prenos starih znanj na mlajše generacije. Zelo smo si prizadevali vključiti v aktivnosti najranljivejše skupine. Pri tem smo bili uspešni.

V društvu si bomo prizadevali in verjamemo, da bodo v Medgeneracijskem središču Javorje še naprej, tudi po zaključku projekta, tekle aktivnosti, ki bodo doprinala k izboljšanju kvalitete življenja na tem koščku podeželja za vse starostne skupine prebivalcev, še posebej pa za najranljivejše.

Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020.

Lilin vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

In prikradla se je jesen, odeta v svoje tople barve, ki so vedno znova inspiracija za nove umetnine ...

V tem mesecu naj še posebej izpostavim dogodek, ki smo se ga vsi veselili in na katerega vas toplo vabimo. Galerijsko jesen na gradu Bogenšperk je namreč zaznamo-

vala retrospektivna razstava del izjemnega slovenskega slikarja, risarja in grafika, **Jožeta Potokarja - Cvrča**, ki je za svoja dela prejel številna priznanja in nagrade. Njegov umetniški izraz je močno zaznamovala poklicna pot, saj kot upokojeni rudar iz Trbovelj v svojih delih poleg motivike krajin, konjev in ženskih aktov posveča posebno pozornost »knapovstvu«. Razstava je postavljena na ogled v sodelovanju Društva LILA, JSKD OI Litija in JZ Bogenšperk.

Lilovci smo aktivni vse poletje. Vključili smo se v aktivnosti za reko Savo z razstavo

fotografij reke Save, delamo tudi v študijski skupini IC Geoss KarArtena. Na gradu Bogenšperk smo v avgustu postavili razstavo grafik, ki smo jih tiskali v našem ateljeju. Naši člani so se udeleževali in predstavljali svoja dela na različnih ex temporih – likovni tabor v organizaciji Ars viva Stari trg pri Ložu, ex tempore likovnega društva Trebnje v lovskem domu Mala Loka. Ustavljali smo tudi na ranču našega člana v Mačjem Dolu in ob tedenskih srečanjih v ateljeju delili poletne vtise in načrtovali aktivnosti za naprej.

Akcija Manj svečk za manj grobov

Avtorica članka: Veronika Jesenšek

AKCIJA MANJ SVEČK ZA MANJ GROBOV IN BREZPLAČNI PREVOZI STAREJŠIH Z ZAVODOM SOPOTNIKI ZA BOLJ HUMANO OBČINO S POSLUHOM ZA OBČANE POMOČI POTREBNIH

Akcija *Manj svečk za manj grobov* je ekološko-humanitarna akcija, preko katere želimo naše občanke in občane ozaveščati o pretirani prekomerni uporabi svečk in zbrana sredstva raje preusmeriti v nakup medicinskih in ortopedskih pripomočkov, ki lajšajo in rešujejo življenja. Motor oziroma srce akcije so številni prostovoljci, ki s predanostjo, odgovornostjo in čutom za

človeka darujejo svoj prosti čas in v dneh pred 1. novembrom pred pokopališči zbirajo sredstva.

V občini Šmartno pri Litiji akcija poteka vse od leta 2017 in v teh letih smo skupaj z Občino Litija, kjer se akcija izvaja že od leta 2015, zbrali 36.500 € in jih namenili za defibrilatorje po številnih naseljih obeh občin, terapevtske pripomočke za OŠ Litija, Podružnico s prilagojenim programom, terapevtske pripomočke za Dom Tisje, terapevtske pripomočke za Varstveno delovni center Zagorje, Enota Litija, terapevtske pripomočke za posameznike, stopniščni vzpenjalec za Zdravstveni dom Litija, za prilagojeno vozilo z dvizno rampo za invalidko.

Občina Litija skupaj z Občino Šmartno pri Litiji in 15 prostovoljci obeh občin omogočata brezplačne prevoze že preko 320 uporabnikom – starejšim občankam in občanom obeh občin – in jim tako lajša stiske glede prevoza do zdravnika in dostopa do ostalih opravkov ter jim s tem polepša življenje. Skupaj z zavodom Sopotniki starejše vzpodbujajo k samostojnemu in aktivnemu življenju. **Hvaležni in ponosni smo na vse vključene pri brezplačnih prevozih in srečni, da imamo možnost, da skupaj uresničujemo poslanstvo Človek Človeku Sopotnik.**

V LETU 2021 SMO ZBRALI 616,10 € ZA TERAPEVTSKE PRIPOMOČKE DOMA TISJE

Zbrana sredstva, ki so jih v lanskii akciji namenili obiskovalci pokopališča v Šmartnem, smo v aprilu predali direktorici Doma Tisje, ga. Ireni Špeli Cvetežar. Prisotni so bili tudi stanovalci doma, dogodek so popestrile članice Ženske vokalne skupine Lipa, skupaj s Darkom Vidicem.

Tudi letos bomo v dneh pred 1. novembrom na pokopališču v Šmartnem izpeljali akcijo Manj svečk za manj grobov 2022. Vsi, ki bi želeli sodelovati pri izpeljavi akcije, lahko to sporočite koordinatorki Veroniki Jesenšek na tel. št.: 041 272 825.

Glasbeno bogato poletje Zbora sv. Nikolaja Litija

Avtor članka: Alexander Centa

Zbor sv. Nikolaja Litija z glasbeno bogatim poletjem in nastopom na Glasbenem abonmaju Ivančna Gorica zaokrožuje sezono in se pripravlja na jubilejno, 25. leto svojega delovanja, ki ga bo otvoril tradicionalni cikel Nikolajevih božičnih koncertov.

Namesto poletnega počitka smo se to poletje z zborom intenzivno pripravljali na dva večja projekta: nastop na mednarodnem festivalu Choralies v Franciji in nastop na domačem festivalu Slovo poletju v Litiji. Dober glas se širi v deveto vas, v tem primeru na jug Francije, zato so Zbor sv. Nikolaja Litija nagovorili za izvedbo celovečernega koncerta, našo zborovodkinjo Heleno Fojkar Zupančič pa povabili na vodenje celotedenske delavnice na temo slovenske ljudske pesmi. S tem smo ponosno ponesli slovensko pesem ponovno v svet. Za dobro popotnico smo svoj program pred odhodom v Francijo predstavili domačemu občinstvu v Litiji s koncertom na trgu pred cerkvijo sv. Nikolaja in se po enodnevnem počitku odpravili na pot proti jugu Francije, v Vaison-la-Romaine. Po nočni vožnji smo 3. 8. 2022 prispeli v očarljivo mestoce Saint-Paul-Trois-Châteaux, kjer smo bili nastanjeni. Zvečer smo se odpravili v Vaison-la-Romaine in v antičnem rimskem teatru prisluhnili otvoritvenemu koncertu festivala. S polnočno generalko na istem odru smo dobili vtis, kako bo naslednji dan, ko bomo tudi mi nastopili pred tolikšno množico. Na dan koncerta smo z dirigentko Heleno Fojkar Zupančič imeli še zadnjo vajo, se uredili in odpravili do teatra.

Pred našim nastopom je štiritisočlavo občinstvo v pravo vzdušje spravilo tradicionalno vsakodnevno skupno petje, nato pa smo bili

na vrsti mi, da vsem navzočim pokažemo, kaj premore slovenska zborovska glasba, in da predstavimo Slovenijo skozi njene raznolike melodije. Z vsako skladbo so bili ljubitelji zborovske glasbe v občinstvu bolj navdušeni ter nas na koncu nagradili z bučnim aplavzom, ki je zahteval še dodatek. Tako smo ob drugi dodatni skladbi zapeli vsi skupaj, teater pa je razsvetlilo na tisoče lučk iz mobilnih telefonov in pričaralo trenutek, ki nam bo še dolgo ostal v spominu. Polni čustev in lepih misli mimoidočih po mestnih ulicah smo se pripravili za zadnji dan. Nastopili smo v telovadnici tamkajšnje gimnazije in se tako s pesmijo poslovlili od kratke, a nepozabne turneje po Provansi.

Po vrnitvi domov nas je že čakal nov projekt, tokrat na domačem festivalu Slovo poletju, na katerem smo obeležili 60. obletnico Slovenske popevke. Tomaž Pirnat in Barbara Grahor Vovk sta za to priložnost izbor zimzelenih slovenskih popevk priredila za zbor, bend in komorni godalni orkester. Zbor je tako z lastnimi solisti in v sodelovanju z džez bendom (Jaka Pucihar na klavirju, Gašper Bertoncely na bobnih in Janez Krevel na basu) ter komornim godalnim orkestrom Ad hoc 26. 8. 2022 v Športni dvorani Litija pričaral prav poseben večer in se poslovil od poletja. Tako med pevci kot poslušalci, ki so na koncert prišli z različnih koncev Slovenije, še vedno odzvanjajo melodije pesmi, kot so Zemlja pleše, Zlati prah, Orion, Med iskrenimi ljudmi, V Ljubljano, zbor pa gre s svojim malim avtom proti novim projektom. Prvi postanek je bil 17. 9. 2022, ko smo s koncertom zaokrožili prvo sezono novega Glasbenega abonmaja Ivančna Gorica.

Ob koncu produktivnega poletja je Zbor sv. Nikolaja Litija z mislimi že v novi, jubilejni sezoni, ki bo postregla z odličnimi koncerti. Da bo jubilejna sezona kar se da glasbeno bogata, k soustvarjanju vabimo nove pevce; tiste ki želijo skupaj z nami kdaj doživeti vzdušje tisočeri lučk pod zvezdnatim provansalskim nebom, spoznati nove prijatelje in skozi glasbo ter druženje ustvarjati nepozabne spomine. Prijavi se na avdicije! Nikolajevci te že veselo pričakujemo.

Srečanje sorodnikov v Šmartnem pri Litiji

Avtorica članka: Anica Kotar

Vsaka zgodba ima svoj začetek, vsak od nas ima svojega prednika in vsak ima svojo zgodovino.

Če ne veš, odkod prihajaš, ne veš, kam greš. Če hočemo, da drevo raste in se košati, rabi močne in zdrave korenine, zato ga je treba negovati. To drevo negujemo tudi sorodniki, ki se že od leta 2001 organizirano srečujemo skoraj vsako leto.

Pavla Markuš, rojena Pavlin, je bila prva pobudnica srečanj in je še danes najmočnejša organizatorica. Začela je raziskovati rodbinsko deblo po svojem očetu Julijanu Pavlinu iz Vodice pri Gabrovki, po njegovi prvi ženi Pavli Pavlin, rojeni Kastelic, iz Dolgega Brda in po drugi ženi Mariji Pavlin, rojeni Vidmar iz Čepelj, Dole pri Litiji.

K organizaciji srečanj so pristopili mnogi sorodniki, ki so z veseljem in ponosom iskali naše korenine, poizvedovali, zbirali podatke, naslove. Sorodstvene vezi so postajale iz leta v leto močnejše, trdnjše in želje po ponovnem snidenju iz leta v leto večje. Srečevali smo se v različnih krajih po Sloveniji, leta 2006 pa so srečanje pripravili tudi sorodniki na Češkem. Na naša srečanja so prihajali sorodniki iz različnih krajev po Sloveniji, pa tudi iz Anglije, Avstralije in Češke. Zadnje dve leti srečanj ni bilo, zato pa je bilo letošnje še toliko bolj zaželeno.

Zbrali smo se na sončno soboto, 4. junija v Šmartnem pri Litiji. V cerkvi sv. Martina je mašo za vse pokojne sorodnike in za patra Lavrencija daroval tamkajšnji župnik Marko Mohor Stegnar. Župniku se je v imenu zbranih zahvalil Matevž Vidmar. Srečanje se je nadaljevalo v gostilni Pri Krznarju, Črni Potok, Šmartno pri Litiji. Že na

dvorišču smo se ob aperitivu in pecivu pozdravljali in spoznavali. Stiski rok, objemanja, solze sreče je vodilo v nepozabno doživetje. Zbralo se nas je 65 sorodnikov vseh generacij, tako da je bilo to srečanje medgeneracijsko druženje.

Vodenje druženja Pri Krznarju je prevzela v roke Marinka Vidgaj, ki je vse zbrane pristrčno pozdravila in zaželela dobrodošlico. V nagovoru je povedala, da je za nami težko obdobje, nekaterim je ta čas prinesel hude preizkušnje – nenadomestljive izgube svojih najdražjih – in poudarila, da je sorodstvene vezi potrebno negovati in ohranjati. Srečanje je popestrila njena vnukinja Ema Kraševc, ki je iz prečne flavte izvabila lepe melodije, ki so navzočim pobožale dušo in srce. Veseli smo pozdravili našo najstarejšo sorodnico Milko Šink, roj. Kotar, iz Vidrge (90 let), našemu najstarejšemu sorodniku, Cvetu Pavlinu iz Ljubljane (93 let), pa je organizatorica Pavla po srečanju odnesla naše pozdrave in darilo.

Srečanja pa vsakokrat posvetimo tudi vsem tistim, ki jih žal danes ni več med nami. Na letošnjem srečanju smo se še posebej poklonili spominu na pokojnega patra Lavrencija iz samostana v Kamniku, ki nas je dolga leta spremljal na naših srečanjih in vsakokrat daroval mašo za vse pokojne. Prav tako smo se spomnili vseh ostalih naših dragih sorodnikov, ki so nas zapustili in jih ohranjamo v toplem spominu, saj so se z nami tako radi družili.

Vse lepo in prijetno prehitro mine. Ob koncu se je organizatorjem za ves trud in nepozabno srečanje zahvalila Greta Ivanc, roj. Iskra. Prinesla je pristrčne pozdrave sorodnikov iz Češke. Omenila je, da žal na ta lep dogodek prihaja vse manj tistih, ki so od samega začetka zaznamovali in tako ali drugače bogatili širše sorodstvene vezi. Med pokojnimi je omenila tudi patra Lavrencija, ki je bil naš častni član in družinski prijatelj, ter sorodnike, ki so nas zapustili od zadnjega srečanja. Vsem je namenila iskrene in tople besede, ki so marsikateremu udeležencu orosile oči. Vsi pa smo si želeli le eno, da se ob letu osorej spet zdravim in veseli srečamo. Organizatorji smo toplo hvaležni tudi vsem sorodnikom, ki naša druženja tako bogato, dobrodušno in domiselno popestrijo z domačimi dobrotami.

V Mišjem Dolu petdeset traktorjev ali abraham v Mišjem Dolu

Avtorica članka: Marinka Vidgaj

Ničkolikokrat lahko slišimo vprašanja in skrbi, kakšno presenečenje naj pripravimo slavljenki ali slavljenču za abrahama. Radi bi pripravili nekaj posebnega, kakšno presenečenje. Kaj? Kako? Pa smo ga pripravili na Primskovem, presenečenje, ki je in bo še dolgo odmevalo.

Mirno nedeljsko popoldne, 10. julija okrog 14. ure, so se z vseh strani zaslišali zvoki traktorjev. Petdeset traktorjev iz vseh vasi in zaselkov Primskovega se je pomikalo čez Poljane, preko Vinjega Vrha, Oble Gorice in iz drugih smeri do Stare Gore pri Primskovem. Od

tam pa se je kolona pomikala v organiziranem, po natančno pripravljenem scenariju, v sprevodu na glavno cesto pri sv. Antonu in naprej v Mišji Dol.

Prvi v sprevodu je bil, tako kot se na vasi spodobi, praznično okrašen lojtnik, na katerem so poleg veselih sovaščanov s pletenkami sedeli fantje s harmoniko, za njim traktor z mlajem, nato pa petdeset okrašenih traktorjev, med njimi tudi oldtamerji. Za red in varnost so skrbeli redarji, vestni primskovski gasilci.

Spet smo bili priča znanemu reku, ki ga pogosto slišimo na Primskovem: če je treba, stopimo skupaj in akcijo izpeljemo. In smo jo. Organizatorji, sorodniki abrahamovca, so pripravili res enkratno presenečenje, kakršnega slavljenec niti v sanjah ni pričakoval. Traktorji so drug za drugim polnili travnik kmetije na desni in levi strani glavne ceste v Mišjem Dolu. V hipu je bil postavljen mlaj, klopi in mize, zadišalo je po hrani. Tudi točenega piva ni manjkalo. Sledila je zdravica, zvrstila so se voščila, odmevala je pesem in glas harmonike, druženje. Po zraku je krožil dron in spremljal dogajanje. Pravi praznik.

Za domislico in trud si organizatorji zaslužijo veliko pohvalo. Dogodka pa se bomo še dolgo z navdušenjem spominjali.

Župnijski dan v Šmartnem

Avtor članka: Uroš Pušnik

Dan, ki je prepletal molitev, prijetno druženje, petje, trgategv in dobro glasbo; vse to se je odvijalo v Šmartnem v nedeljo, 11. septembra. Šmarska fara je namreč obhajala misijonski vikend, obletnico farnega žegnaja ob obletnici posvetitve župnijske cerkve in s tem tudi 2. župnijski dan.

Osrednje dopoldansko bogoslužje je vodil kapucin br. Primož Kovač ob somaševanju domačega župnika g. Marka Mohorja Stegnarja in g. Vinka Malovrha, pri maši pa sta sodelovali tudi redovnici s. Anja Walaszek in s. Liza Nrecaj. Slednja je v mašnem nagovoru izpostavila, da se moramo iz dneva v dan truditi za vero, saj kjer je vera v družini vrednota, se rojevajo plemenite družine in tudi duhovni poklici.

Slovesno bogoslužje je dvigalo ubrano petje šmarskih pevcev. Ob koncu sv. maše je br. Primož blagoslovil še dve obnovljeni spovednici, v katerih se bomo lajšali dušnih

tegov in bili deležni odpustkov.

Po končanem bogoslužju smo se preselili na župnijsko dvorišče, kjer se je v nadaljevanju odvijal še župnijski dan. Ob dobrem golažu, ob pijači in dobrotah domačink in domačinov, kvizu o župniji, otroških delavnicah in dobri glasbi Tria Gas smo bili priča tudi prvi trgatvi na župnijski brajdi, katere

skrbnik je domače Vinogradniško društvo Štuc. Trgatev so opravili g. Jože Zadražnik iz vinogradniškega društva, župan g. Rajko Meserko in župnik g. Marko M. Stegnar. Sad trte smo poskusili tudi vsi navzoči.

Duhovno bogat in zelo lep in sončen dan smo zaključili v popoldanskih urah z litanijami v cerkvi.

Shod veteranov OZ VVS Litija - Šmartno 2022

Avtor članka: Radovan Petje

Na tradicionalni lokaciji v Veliki Štangi se nas je zbralo prek sto veteranov in njihove partnerice. Soparno vreme nas ni motilo pri izvedbi družabnih iger.

Pri veteranih je vedno na prvem mestu streljanje z zračno puško. Po doseženih krogih bi jih lahko primerjali s športnimi strelci. Met bombe na razdalji 10, 15 in 20 metrov v krog je bil odličen. Veterani se ne predamo. Met podkve v krog ni bil nič slabši kot

Foto: S. Vidmar

pri bombi. Pa naj še kdo reče, da smo veterani za odmet. Podkve v krog je izziv za dobro roko. Ker naše območno združenje pokriva dve občini, sta se ekipi Šmartnega in Litije pomerili še v vlečenju vrvi. Najboljšim trem moškim in ženskam v posameznih disciplinah smo podelili praktične nagrade. Pri ženskah je bila v vseh treh

disciplinah najboljša Barbara Lenart, pri moških pa Bojan Kovič. Našega srečanja so se udeležili tudi župan Občine Litija, podžupan Občine Šmartno pri Litiji, komandir PP Litija in predsednik SEVER-ja. Ob zaključku je sledilo še družabno srečanje.

Spominska komemoracija ob dnevu spomina na mrtve

Avtor članka: Marko Brčon

Združenje borcev za vrednote NOB Litija - Šmartno pri Litiji obvešča, da bo osrednja spominska komemoracija ob dnevu spomina na mrtve v ponedeljek, 31. 10. 2022, in sicer:

- ob 14.15 na pokopališču ob spomeniku žrtvam vojne, Šmartno pri Litiji,
- ob 15.00 pri spomeniku padlim borcem 2. svetovne vojne, Šmartno - Ustje.

Spominske komemoracije s polaganjem cvetja in prižigom sveč pri spominskih obeležjih bodo tudi v petek, 28. 10. 2022, in sicer ob 11. uri v Kostrevnici, ob 12. uri pa v Primskovem in Štangi.

POSTANI ROKOMETAŠ

Vse fante od 1. do 9. razreda OŠ in dekleta od 1. do 5. razreda OŠ, ki jih zanima ROKOMET, VABIMO, da se vpišejo v ROKOMETNO SOLO.

Vpišete se lahko preko e-pošte info@rdsmartno.si ali pa se oglasite na enemu od treningov mlajših selekcij RD HERZ ŠMARTNO v Dvorani Pungrt.

Za več informacij pokličite na mobilne številke:
- starejši dečki (2008/09): 041-835-201 Robert Šafarič
- mlajši dečki (2010): 031-766-215 Filip Gradšek
- mlajši dečki (2011): 041-941-493 Jaka Keše
- mlajši dečki (2012): 040-557-255 Jani Peterlin
- mini rokomet (2013/14): 040-820-974 Tanja Oder
- osnovna selekcija (2015 in ml.): 031-359-836 Aleš Šmejc

VPIŠI SE ZDAJ

::: :::

040 629 384
splošne informacije

RISE dostopen v digitalni obliki

RISE

Avtor članka: Podjetniški RISE

RISE se razvija v digitalni Trajnostni RISE, kar pomeni Trajnostni Razvoj, Inovacije, Skupnost in Eko-nomnost. Tako z veseljem pridobimo in delimo različna znanja glede podjetništva, trajnosti, gospodarstva, samooskrbe ter zdravja ljudi, živali, rastlin, saj smo mnenja, da je zdrav človek v zdravem okolju uspešen, miren, inovativen, zadovoljen in srečen.

Na naši spletni strani www.rise.si smo ustvarili spletno učilnico, kjer najdete odgovore na različna vprašanja, namige, napotke in znanja. Med drugim si lahko preberete; kako digitalni marketing vpliva na prodajno uspešnost; pridobite znanje o pravih korakih pred 3D-printanjem; izveste 15 idej za zmanjšanje porabe papirja; pa zakaj strategija razogljčenja; zakaj je gradnja iz konoplje cenejša in vse pogostejša izbira; katera tinktura je odlično zdravilo za različna obolenja ter še mnogo več različnih znanj, ki jih tedensko dopolnjujemo. Zato lepo vabljeni, da obiščete našo stran www.rise.si/spletna-ucilnica/, kjer boste našli tudi kaj zase.

Prav tako na naši strani najdete aktualne vsebine, kot so različni razpisi, predpisi in priložnosti za gospodarstvo, kmetijstvo, čebelarstvo, vinarstvo, ribarstvo, turizem, društva, zavode ter druge ustanove in samoiniciativne osebe. Stran www.rise.si/aktualno/ se prav

tako osvežuje in dopolnjuje.

Nudimo vam tudi zbirko različnih izobraževanj, dogodkov in srečanj. V tem mesecu se bodo med drugim odvili 19. Vseslovensko srečanje kmetov, Samozavestno v negotovo prihodnost, FUSE challenge 2022 – Citython urbane mobilnosti, Surovinske potrebe za zagotavljanje prehoda na trajnostno in pametno mobilnost ter drugo. Več svežih informacij najdete na www.rise.si/rise-koledarski-dogodki/.

Na www.rise.si imamo poskrbljeno tudi za novice iz sveta podjetništva, brskalnik z lokalnimi pridelovalci, izdelovalci, obrtniki, serviserji ter različnimi podjetji in za spletno tržnico, ki vam omogoči tako ponudbo kot naročilo izdelkov, produktov in storitev iz lokalnega okolja, pa seveda tudi prodajo le-teh. Zato lepo vabljeni, da se pridružite ostalim na lokalnem brskalniku ali spletni tržnici. **Podpiramo in spodbujamo lokalno.**

Da pa ni samo digitalno, izdelujemo različne embalaže, okraske, obeske, znake, makete, sestavljanke, toperje ter drugo iz lesa, pleksistekla, kartona, plastike, cerade, pene, stirodurja in usnja. Zrišemo, oblikujemo in nato izdelamo s CNC-laserjem, ki omogoča izrez in graviranje napisov na različne podlage ter oblike, kot so kozarci, vaze, steklenice in podobno. Nekaj njih si lahko ogledate na naši spletni strani www.rise.si/modularski-koticek/, več pa na naši Facebook strani **RISE modeliranje**.

Ker RISE gradi Skupnost, vas povabimo k delitvi vaših izdelkov in produktov, ki jih bomo objavili na spletni tržnici. Prav tako k delitvi svojega znanja in napotkov, ki jih bomo zapisali na naši spletni učilnici. Z vašo dejavnostjo pa se lahko predstavite v našem brskalniku. Pišite nam na elektronski naslov info@rise.si, kjer bomo veselili vaših vprašanj, pobud in sodelovanja.

Računovodstvo Koprivca

Avtor članka: Simon Koprivnikar

Naša zgodba se je pričela pred 15 leti, ko smo začeli stopati na samostojno pot. V vseh teh letih se je stkalo že veliko poznanstev ter tudi trdnejših prijateljstev. Tako je skozi čas zrastle zaupanja vredne podjetje, v katerem podjetniki niso samo številke, temveč tudi ljudje s problemi in težavami, ki pa jih uspešno rešujemo.

V našem računovodstvu vam tako ves čas stojimo ob strani s svetovanjem in usmerjanjem v vašem poslovanju ter vas seznanjamo o novostih na področju zakonodaje. Opravljamo pa storitve za samostojne podjetnike, manjša podjetja ter društva. Nahajamo se v idilični vasi Gradišče pri Litiji 14B, Šmartno pri Litiji, kjer si lahko ob obisku s pogledom skozi okno naše pisarne na vse zelenje in mir, ki nas obdaja, spočijete oči in um. Če pa vam čas ne dopušča, da pridete k nam, pa pridemo po dokumentacijo tudi k vam.

GASCO

Avtor članka: Janko Zaman

GASCO mobilni servis in prodaja gasilnikov Janko Zaman, s. p. je mlado podjetje z dolgoletnimi izkušnjami na področju gasilstva, požarne zaščite in varstva pred požarom. Zaradi mnogih pripetljajev in dogodkov z delavnega področja in vsakdana se je porodila ideja o uresničevanju načrtov, da pridobljeno znanje prenašamo na ljudi v upanju na zmanjšanje števila neljubih dogodkov, ki nas vsakodnevno presenetijo in posledično ogrožajo življenja in dobrine, za katere je potrebno vložiti veliko truda. Naša primarna dejavnost je požarna varnost. Na podlagi strokovne usposobljenosti smo od proizvajalcev in dobaviteljev pridobili dovoljenja, od Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje pa pooblastila za vzdrževanje ročnih in prevoznih gasilnih aparatov, gasilne opreme, preizkušanje, meritve in nadzor hidrantnih omrežij z izdajo potrebnih in pripadajočih poročil.

Večino vzdrževanja opravimo pri naročniku v za to namenjenem servisnem vozilu. Delo in samo kvaliteto izvajanja lahko tako naročnik neposredno nadzoruje, gasilnikov pa ni potrebno prevažati. Za naše stranke vodimo evidenco o vzdrževanju, pregledih, usposabljanjih in jih na podlagi dogovora tudi obveščamo. Zaradi želje po razširitvi naše ponudbe smo v sodelovanju s poslovnimi partnerji, ki so naši strokovni sodelavci, izoblikovali požarni inženiring, kjer nudimo tudi strokovne naloge s področja požarnega varstva. V okviru naših storitev izvajamo tudi označevanje evakuacijskih poti, označevanje površin za intervencijska vozila, prikaz gašenja začetnih požarov s pravilno in varno uporabo pripomočkov za gašenje in prodajo gasilne opreme. Tudi v bodoče si želimo širiti naše storitve na področju požarnega varstva, predvsem pa zadovoljiti stranke s kvalitetno, strokovno in hitro izvedbo storitev.

Za vas smo odprti:
 Ponedeljek–petek: 8.00–17.00 oziroma po dogovoru
 Sobota – po dogovoru

Kontakt:
 041 213 791 Mojca Koprivnikar
koprivnikar.mojca@gmail.com

GASCO JANKO ZAMAN, S. P.
KER JE POŽARNA VARNOST NA PRVEM MESTU
ZA OBMOČJE CELOTNE SLOVENIJE

Nudimo:

- PREGLED GASILNIKOV IN HIDRANTOV
- MOBILNI SERVIS, DOSTAVA
- NAKUP NOVE OPREME (gasilniki priznanih blagovnih znamk, deli, požarne odeje, javljalniki dima, kompleti prve pomoči, ampule Bonpet)
- POŽARNI INŽENIRING

Kvalitetno in ugodno. Na trgu že 12 let.

Kontakt: 041 721 306, gasco.sp@gmail.com
 Mala Kostrevnica 20, 1275 Šmartno pri Litiji

10-DNEVNI SKLEP ŽUPNIJSKEGA MISIJONA

11. – 20. NOVEMBER 2022

VI JIM DAJTE JESTI

(Mt 14,16)

Vsi ljudje dobre volje! Dobrodošli na dogodkih, ki se bodo odvijali v okviru župnijskega misijona v Šmartnem pri Litiji.

Petek, 11. november:

- 18.00: sv. maša z nagovorom misijonarja

Sobota, 12. november:

- 8.00-18.00: dan celodnevnega češčenja v cerkvi (priložnost za sv. spoved ali pogovor)
- 18.00: sklep češčenja z litanijami, blagoslovom in sv. mašo
- 19.00: mladinski verouk z misijonarji

MARTINOVA NEDELJA, 13. november:

- Nagovor misijonarja pri vseh nedeljskih mašah
- Blagoslov vina in trte na župnijskem vrtu oz. dvorišču

VSAKODNEVNI PROGRAM OD PONEDELJKA DO PETKA

- 7.00 jutranji sprehod z misijonarji
- 9.00 sv. maša in hvalnice (priložnost za spoved ali pogovor)
- Misijonarji bodo navzoči pri vseh veroučnih urah
- Popoldne: obiski po domovih
- 18.00 sv. maša (priložnost za spoved ali pogovor)

Župnija Šmartno
pri Litiji

POSEBNOSTI OB POSAMEZNIH DNEVNIH

Ponedeljek, 14. november:

- 19.00: pričevanjski večer

Torek, 15. november:

- 19.00: obisk pokopališča

Sreda, 16. november:

- 9.00: sv. maša z bolniškim maziljenjem za starejše, bolnike in invalide
- 19.00: okrogla miza z naslovom Cerkev je bogata (zgornja veroučna učilnica)

Četrtek, 17. november:

- 19.00: slavlilni večer v cerkvi (slavljenje, pričevanje, adoracija)

Petek, 18. november, dan posta ob kruhu in vodi:

- 19.00: večer z zakoncema: Melita in Gregor Čušin (v Kulturnem domu Šmartno)

Sobota, 19. november:

- 8.00: moški in ženski zajtrk
- 13.30: sv. maša v Domu Tisje
- Popoldne: obiski po domovih
- 18.00: sv. maša z nagovorom misijonarja
- 19.00: mladinski verouk z misijonarji

Nedelja, 20. november:

SLOVESNI SKLEP MISIJONA

- Skupna sv. maša za celotno župnijo ob 9.00 v Šmartnem. Po sv. maši pogostitev pri cerkvi.

Župnija Šmartno pri Litiji

Več informacij: zupnija.smartno.pri.litiji@rc.si, 031 721 747

Začetek sezone v 1. B moški rokometni ligi!

Avtorja članka: Aleš Hauptman in Ernest Mrzel

10. 9. so člani RD HERZ ŠMARTNO pričeli s tekmovanji v 1. B moški rokometni ligi. Uvodni mesec september v sezoni 2022/23 je prinesel štiri tekme, na katerih je bil izplen trije porazi in neodločen izid. V sredini septembra so s tekmovanji pričele tudi mlajše selekcije.

Poročilo s septembrskih tekem članske ekipe RD Herz Šmartno:

- 10. 9. 2022, 1. krog RK Frankstahl Radovljica : RD Herz Šmartno 28 : 25
- 17. 9. 2022, 2. krog RD Herz Šmartno : RK Grosuplje 23 : 24
- 24. 9. 2022, 3. krog RK Jadran Hrpelje – Kozina : RD Herz Šmartno 30 : 30
- 30. 9. 2022, 4. krog RD Herz Šmartno : RD Moškanjci - Gorišnica 24 : 27

RK FRANKSTAHL RADOVLJICA : RD HERZ ŠMARTNO 28 : 25 (15 : 10)

Debelak 10, Maček 5; Markošek in Rozina po 6

Naši fantje so po slabem začetnem polčasu 15 : 10 v drugem zai-grali precej bolje in se približali le na gol zaostanka (24 : 23). V igri »gol za gol« so bili na koncu uspešnejši in bolj zbrani domačini, ki so zasluženoma slavili. Pri domačih sta bila najučinkovitejša Žan Debelak (10) in Jošt Maček (5), pri nas pa novinec **Luka Markošek** in

Luka Rozina s 6 zadetki. Pohvaliti je treba tudi oba vratarja, Pikovnika pri domačih in našega »Murota« **Midhada Muratoviča**, ki sta zbrala po 8 obramb.

RD HERZ ŠMARTNO : RK GROSUPLJE 23 : 24 (11 : 11)

Jerina 7, Rozina 5; Klemenčič, Pernovšek in Horžen po 5

Po napetem prvem polčasu in dobri obrambi na obeh straneh (11 : 11) so gostje iz Grosuplja v drugem večji del vodili za 2–3 zadetke. V napeti in izenačeni končnici pa niso več dovolili presenečenja in na koncu zasluženoma zmagali s 23 : 24. Pri gostih so bili najučinkovitejši Klemenčič, Pernovšek in Horžen s 5 zadetki, pri nas pa **Tim Jerina** s 7 goli in **Luka Rozina** s 5. Pri gostih se je »razbrnil« vratar Ponikvar z 11 obrambami, pri nas jih je **Maks Sadar** zbral 7.

Foto: Blaž Bratkovič

**RK JADRAN HRPELJE - KOZINA : RD HERZ ŠMARTNO
30 : 30 (17 : 17)****Muminović 12, Ahlin 7; Rozina in Ribarič po 7**

V prvem polčasu so od prvih minut dalje vodili domačini, ki so na odmor odšli z minimalno prednostjo (17 : 16). Tudi v drugem polčasu smo spremljali zelo izenačeno igro. V zadnjih desetih minutah pa je sledila prava drama, v kateri smo videli 6 izključitev za 2 minuti, kopico zgrešenih strelav, obramb vratarjev, zapravljenih napadov in še dva rdeča kartona. Na koncu je **Luka Markošek** izenačil na 30 : 30 in naši člani so domov prišli s prvo točko v letošnji sezoni 1. B MRL Lige.

**RD HERZ ŠMARTNO : RD MOŠKANJCI – GORIŠNICA
(24 : 27)****Jerina 5, Rozina 4; Ozmec 8, Hrupič 4**

Po zgodnjem vodstvu Šmarčanov (6 : 2) so se tudi pri nasprotnikih zbrali in ob polčasu je rezultat pokazal 13 : 12. V drugem polčasu je sledil popoln mrk domačih – prvi gol so dosegli v 43 minuti (14 : 17). Zadnjih 15 minut so gostujoči na parketu preživeli brez Denisa Hrupiča (rdeč karton), a so vseeno zdržali pritisk rdeče-črnih in na koncu zmagali s 24 : 27. Pri gostih je bil najučinkovitejši Ozmec z 8 zadetki, pri nas pa **Tim Jerina** s 5. Pri gostih sta imela svojo tekmo tudi vratarja. Filip Ranfl je pri gostih zbral 15 obramb, naš »Muro« pa na drugi strani kar 19.

S kom se bodo varovanci trenerja Aleša Šmejca pomerili v oktobru?

Prvo zmago v letošnji sezoni 2022/23 bodo naši člani iskali v prihajajočih oktobrskih tekmah. 8. 10. naši odhajajo na gostovanje v Železnike. Po tedenskem odmoru tekmovanj bodo 21. 10. doma pričakali ekipo Škofljice – **vljudno vabljeni v Dvorano Pungrt!** Mesec oktober bodo zaključili v gosteh pri Hrastniku.

S tekmami so pričeli tudi kadeti, ki se borijo za vstop v 1. kadetsko ligo. Do sedaj so odigrali tri tekme, zabeležili so dve zmagi in en poraz. Na prvi tekmi so doma izgubili 29 : 36 proti Slovenj Gradcu, nato pa na drugih dveh tekmah suvereno zmagali. V Škofji Loki so odigrali verjetno eno najboljših tekem in visoko zmagali z 29 : 43, nato pa še doma premagali Sevnico s 40 : 30. Sledijo še tri tekme, ki bodo odločale o uvrstitvi med najboljše. S tekmami so pričeli tudi starejši dečki A, ki so doma premagali Dol TKI Hrastnik s 43 : 24, na gostovanju pa so izgubili pri Sovicah z 31 : 23. Prvi dve tekmi so odigrali tudi mlajši dečki A in B, pri teh selekcijah se rezultat še ne beleži.

NI PREPOZNO, DA POSTANEŠ ROKOMETAŠ!! Vse fante od 5. do 9. razreda OŠ, ki jih zanima rokomet, VABIMO, da se vpišejo v ŠMARSKO ROKOMETNO ŠOLO. Info: 040 629 384 ali info@rdsmartno.si

Vse informacije glede sezone 2022/23 in spremljanja tekem bomo objavljali na naši Facebook in Instagram strani, kjer si lahko ogledate vse zadnje novice. Gledalce vabimo k nakupu »klubskih podpornih kartic« za sezono 2022/23, ki med drugim omogočajo ogled vseh domačih tekem sezone, personalizirano podporno kartico in majico RD Herz Šmartno v vaši velikosti. »Borimo se za Šmartno!«

Foto: Blaž Bratkovič

*Ni te več na vrtu, ne v hiši,
nič več se tvoj glas ne sliši,
če lučko na grobu upihnil bo vihar,
v naših srcih je ne bo nikdar.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi

ALOJZIJE ŠUŠTAR,

12. 6. 1932–4. 9. 2022,

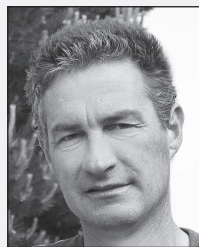
iz Zavrznika, Šmartno pri Litiji.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, posebej Cizerletovim, prijateljem in znancem za izrečene besede sožalja, podarjeno cvetje in sveče.

Zahvaljujemo se tudi g. duhovnemu pomočniku Vinku Malovrhu za lepe besede slovesa, PGD Zavrznik, pogrebem, pevcem in g. Vinku Slapničarju za poslovilni govor.

Hvala tudi vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

*Končane skupne so poti,
v spominu so ostale
kot biser dni,
kot sen noči,
čas jih več ne rani.*

ZAHVALA

V 42. letu nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, sin in brat

BORIS SMODIŠ

iz Šmartnega pri Litiji.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za izrečeno sožalje ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala pogrebni službi, g. župniku, patronažni sestri Tini Berčon in dr. Benedičiču.

Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči:

žena Petra, sinovi Aleš, Anžej, Mark in hči Maša,
starša Zdenka in Jože ter sestra Sergeja z družino

*Veseli s teboj smo živeli,
žalostni, ker te več ni ...
Ostali so živi spomini.
Z nami potuješ vse dni.*

V SPOMIN

8. septembra je minulo peto leto od slovesa našega

IVANA JANEZA HAUPTMANA.

Ob vsakem koraku in vsakodnevnih opravilih pogrešamo njegovo prisotnost. Hvala vsem, ki se ga spominjate in ga obiskujete na njegovem preranem grobu.

Vsi njegovi

Zakleti Bogenšperk: Duh princese Luize Windischgraetz

Avtor članka: Tim Šteferl

Gradovi so vedno burili domišljijo med ljudmi. Pogosto krožijo pripovedke o duhovih in drugih nadnaravnih pojavih, s katerimi skušajo odrasli prestrašiti otroke ali odvrniti morebitne (neželene) obiskovalce. Nekoč naj bi strašilo tudi na gradu Bogenšperk. Preglavice naj bi povzročal duh princese, ki je na Bogenšperku rada bivala, končala pa zelo tragično.

Vojvodinja Luiza se je rodila 17. maja 1824 v Ludwigslustu v Nemčiji. Bila je najstarejša hči Pavla Friderika, velikega vojvode Mecklenburga, in princese Aleksandrine Pruske. Ime je dobila po svoji babici, kraljici Luizi, ženi pruskega kralja Friderika Viljema III. 20. oktobra 1849 se je kot 25-letno dekle v Benetkah poročila z leto starejšim princem Hugom Alfredom Windischgraetzom. Luiza je veljala za zelo lepo in inteligentno dekle, v zakonu s Hugom so se jima rodili tri hčerke in sin. Leta 1853 je Hugov oče, knez Weriand Windischgraetz, od rodbine Bogataj kupil nekdanji Valvasorjev grad Bogenšperk s pripadajočim posestvom. Luiza ni marala mestnih vrvežev, plesov in drugih dogodkov, ki so se jih udeleževali Windischgraetzi, zato je veliko svojega časa preživela na Bogenšperku, saj je grad stal na mirnem mestu, obkrožen z gozdovi, daleč stran od vsega vrveža.

Princesa Luiza je dočakala vsega 34 let. Uradna zgodovina navaja, da je umrla »po kratki bolezni« 9. marca 1859 v Benetkah. Ljudje, ki so bili sami ali prek svojih sorodnikov vpeti v življenje na Bogen-

Joseph Karl Stieler: Portret Luize Mecklenburške v poročni obleki, 1849

šperku, pa povejo drugačno zgodbo. Zakon med Hugom in Luizo ni veljal za srečnega. Hugo Windischgraetz je pogosto potoval in bil odstoten tudi po več mesecev skupaj. Po pripovedovanju ljudi naj bi osamljena Luiza zanosila z drugim moškim. Ko je dobila pismo, da se njen mož vrača, je iz strahu in obupanosti storila samomor. Da je visoka plemkinja pod srcem nosila nezakonskega otroka in dvignila roko nase, bi v tistih časih sprožilo izjemno velik škandal. Windischgraetzi so dogodek prikriili in niso dovolili, da bi bila Luiza pokopana v njihovi družinski grobnici, zato so krsto z umrlo princeso odpeljali na Bogenšperk. K počitku so jo položili v prostor pod grajsko kapelo. Hugo se je ponovno poročil s princeso Matildo Radziwill, ko pa je ob neki priložnosti obiskal Bogenšperk, naj bi na pogledu na Luizino krsto zajokal: »Zakaj si to naredila? Jaz bi ti vse odpustil!«

Krsta naj bi bila po opisih ovita s črnim žametom, pokrov pa naj bi bil steklen, skozenj pa je bilo vidno balzamirano truplo umrle princese. Na Bogenšperku naj bi se kmalu za tem začele pojavljati nenavadne reči. Ljudje so govorili, da naj bi ponoči nekdo trkal na vrata in okna, po sobanah so odmevali koraki, čeprav v gradu ni bilo nikogar, nekateri pa naj bi slišali tudi jok mlade ženske. Kmalu se je med ljudmi razširila vest, da na gradu straši. Z duhom naj bi se srečal tudi osebni tajnik kneza Windischgraetza, ki je nekoč prenočil na gradu. Zjutraj je služinčadi potožil, da je nekdo celo noč vlekel odejo iz njega. Nekdanja grajska kuharica je povedala, da je bila služinčad tako prestrašena, da si sami niso upali hoditi po gradu. Od leta 1904 do 1924 je na gradu bivala Luizina hči, Marija Mecklenburška. Veljala je za izjemno čudaško osebnost, pogosto je ponoči hodila v grobnico in molila ob krsti svoje matere.

Danes o krsti v grajski grobnici ni več sledu. Leta 1924 je Marija Mecklenburška grad zapustila svojemu nečaku Alfredu Windischgraetzu, zgodba, da na gradu straši duh njegove babice, pa je dosegla tudi njegovo ženo Izabello. Ta je menda zahtevala, da se krsta pokojne princese odpelje z gradu, saj se v nasprotnem primeru ne bo vselila na Bogenšperk. To se je zgodilo in kmalu zatem so tudi ljudje na duh princese pozabili. Kdo ve, morda pa duh pokojne princese še vedno blodi po Bogenšperku, po gradu, na katerem je za časa življenja tako rada bivala.

Wien, 11. März. Wie eine telegraphische Depesche aus Venedig mittheilt, ist Ihre Hoheit Frau Fürstin Windischgrätz vorgestern plötzlich gestorben. Der Gemal, Fürst Hugo Windischgrätz, Oberlieutenant des Großherzog von Toscana Dragoner-Regiments Nr. 4, welcher hier verweilte, ist gestern mit dem Silzuge nach Venedig abgereist. Fürstin Louise Marie Helene von Windischgrätz war geborne Herzogin von Mecklenburg-Schwerin, Schwester des Großherzogs; geboren am 17. Mai 1824, vermählt am 20. Oktober 1849 mit Hugo Alfred, Sohne des Fürsten Weriand von Windischgrätz.

Naznanilo o smrti princese Luise Windisch-Graetz, Laibacher Zeitung, 12. 3. 1859

Prevod: Dunaj, 11. marca. Po telegramu je bilo sporočeno iz Benetk, da je njena visokost gospa kneginja Windischgraetz predvčerajšnjim nenadoma umrla. Mož, knez Hugo Windischgraetz, podpolkovnik dragonskega regimenta »Nadvojvoda Toskanski« številka 4, ki je tukaj nastanjen, je včeraj z brzovlakom odpotoval v Benetke. Kneginja Luiza Marija Helena Windischgraetz je bila rojena vojvodinja Mecklenburg-Schwerin, sestra velikega vojvode, 17. maja 1824, poročila se je 20. oktobra 1849 s Hugom Alfredom, sinom kneza Werianda Windischgraetza.

